

Motiivi

10 • 2018 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

LASTENSUOJELU

Missä rajat?

VAIKEAVAMMAISET

Kunta pakottaa pomoksi

LUE MYÖS

Radonin riskit kuriin

Poliittiset lakot: Kyllä vai ei?

Sotakirjailija rauhan asialla

KITI KOKKONEN

VAUMIKÄ MUMMI

Korotettu alennus* KOKO loppuvuoden!

*Korotettu alennus koskee bensiiniä ja dieselöljyä 15.11.-31.12.2018. Edun saa kaikilta Teboil-huoltamoilta ja -automaattiasemilta lukuun ottamatta Teboil Express -automaattiasemia. Etu on normaalisti 2,1 snt/litra.

Joululahjat Teboililta Keräilyleimat myös polttoainekuitilla!

Jokaisesta 10 € ostoksesta saat yhden keräilyleiman. 20 € ostos = 2 leimaa, 30 € ostos = 3 leimaa jne. Automaattiasemalla tehdystä tankkauksesta saat leimat esittämällä kuitin Teboil-huoltamolla.

5 leimalla voit lunastaa yhden keräilytuotteen -40% alennuksella.

Keräilyleimoja saa 31.12.2018 asti. Kampanjatuotteita voi ostaa 7.1.2019 asti. Lisätiedot teboil.fi/fiskars

TEBOIL

Motiivi

10 • 18 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

08

Koulunkäynninohjaaja Terhi Tuomainen on erityisnuorille äitihahmo.

SISÄLTÖ

06

Naiset tekevät yhä enemmän osa-aikatyötä.

18

JHL:n edustajisto piti syyskokouksen.

34

Mikä ihmeen kolmikanta?

– Tässä ammattissa pääsee pitkälle lempeällä jämällä.

PÅ SVENSKA

26

Alexandra Capatina blev anstaltsvärdare på läroavtal.

45

Glaskonsten slukade henne.

48

Vårdreformen kan privatisera stödtjänster.

SISÄLTÖ

14

Pirjo Vehasvuosta tuli henkilökohtaisen avustajansa työnantaja.

25

Kuuluvatko poliittiset lakot demokratiaan?

44

JHL ja SAK ovat vastustaneet jaksotyöajan käytön laajentamista.

20

Kristian Kosonen kirjoittaa sodan raakuuksista.

26

Alexandra Capatina hittade sin kärlek och sin framtid på Åland.

47

Motiivilehti.fi uudistuu ensi vuonna täysin.

22

Uusi säteilylaki tiukentaa työpaikan radonriskien valvontaa.

36

Viisi kuppia kahvia on konduktööri Jukka Seppäsen päivän annos.

50

Jäämies Kimi Räikkönen ei ole suomalaisen miehen kuva.

PALSTAT

25 Raati

36 Minä numeroina

44 Laki

47 Kysy ihmeessä

50 Kolumni

KASVATUKSEN AMMATILAINEN, LUE AINAKIN NÄMÄ:

EI ENNAKKOLUULOILLE!
Erityisluokan lapset ovat opettaneet koulunkäynninohjaajalleen elämäniloa ja avarakatseisuutta. **Sivu 8**

MALLIA TANHUPALLOSTA
Tanhupallo opettaa toisten hyväksymistä ja ehkäisee kiusaamista. Varhaiskasvattajat kiittävät. **Sivu 28**

MIHIN SAA PUUTTUA?
Lastensuojelulaitoksen ohjaajalla on tarkat raamit, joiden sisällä hän voi asettaa rajoja nuorelle. **Sivu 38**

Sukupolvisopimus on kaikkien voitto

TUTUSTUIN 2016 HOLLANNISSA maan ay-poliittiseen kykyyn ratkaista nuorisotyöttömyys. Vielä 2012 nuorisotyöttömyys oli 25 prosenttia, mutta eläkeikää nostettiin 65 vuodesta 67:een. Nuorten työllisyys ei edistynyt, kun tyuria jatkettiin ja eläkeikä nousi pilviin.

Asia ratkaistiin sukupolvisopimuksella. Sovittiin, että yli 60-vuotiailla on mahdollisuus vähentää työaikaansa. Nuoret ja ikääntyneet tekevät töitä yhdessä, jotta osaminen siirtyy sukupolvelta toiselle. Sopijaosapuolina olivat ay-liike, työnantaja ja valtio.

Aluksi sopimusta syytettiin ikäsyrrinnän sallimisesta. Tavoite on kuitenkin selvä - työllistää 1500 nuorta.

Vanhemmat työntekijät taas saavat mahdollisuuden parantaa jaksamistaan tekemällä lyhyempää työviikkoa. Malli luo voitokkaan tilanteen molemmille ikäpolville.

Kustannusten kattamiseen työnantajat saavat tukea rahastosta, joka on ollut käytössä jo 20 vuotta. Raha tulee työmarkkinaosapuolilta ja valtiolta. Varoja saadaan myös siitä, että nuorempien palkat ovat pienemmät kuin ikääntyneiden.

Malli otettiin kokeiluun useissa kunnissa vuonna 2014. Kunnat saavat lisätukea palkatessaan nuoren. Kokeilu on ollut menestys, sillä sairauspoissaolojen määrä on laskenut.

Sopimus on otettu käyttöön myös muilla aloilla. FNV Metaal-liitto sai vuonna 2017 uuteen metalli- ja teknologiateollisuuden työehtosopimukseen oman sukupolvisopimuksen: yli 57-vuotiaat metallityöläiset voivat helpottaa työtaakkaansa ja alle 35-vuotiaat saada töitä.

Suomessa ay-liike on neuvotellut ratkaisuja, joilla on luotu esimerkiksi työuraeläke. Se on uusi eläkevaihtoehto, joka tuli eläkeuudistuksen eli eläkeiän noston myötä. Tällä eläkeuudistuksella voidaan edistää sukupolvisopimusta - riippuen kuitenkin siitä, kuinka työuraeläkkeitä myönnetään, sillä kriteerit ovat tiukat. Saadakseen työuraeläkkeen on oltava vähintään 63-vuotias.

Koulutusrahasto ja Työttömyysrahasto yhdistetään 1. tammikuuta 2019 Työllisyysrahastoksi. Työllisyysrahaston strategian ja tarkoituksen uudistaminen onkin tarpeen, ja odotukseni ovat suuret. Voisiko Työllisyysrahasto olla tulevaisuudessa työelämän osaamisen uudistaja ja sukupolvelta toiselle siirtyvän työn tukija?

Nuorten saaminen työelämään nopeammin ja ikääntyneiden saaminen eläkkeelle terveenä on iso päämäärä, jota meidän kannattaa tavoitella yhdessä.

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

200
tuhatta
jäsentä

JHL:N AMMATTIALAT

- Ravitsemis- ja puhtausalan ammattilaiset
- Kasvatuksen ja ohjauksen ammattilaiset
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset
- Tietotyön ja hallinnon ammattilaiset
- Tekniikan ja liikenteen ammattilaiset
- Turvallisuuden ammattilaiset

Seuraava
lehti
ilmestyy
23.1.

Motiivi

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton jäsenlehti / PL 101, 00531 Helsinki / motiivi-lehti@jhl.fi / motiivilehti.fi / Julkaisija Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry / Päätoimittaja Heidi Hänninen / Toimitussihteeri Samuli Launonen / Taitto Kati Ahonen ja Saija Heinonen / Toimittajat Saija Heinonen, Ulla Puustinen ja Hellevi Raita / Trafikkki Kati Ahonen puh. 010 7703 368 / Sähköposti: etunimi.sukunimi@jhl.fi / Aikakauslehtien Liiton jäsen / JHL:n yhdistystysten kokousilmoitukset www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma / Medimynti Saarsalo Oy, lauri.anttila@saarsalo.fi, 040 132 7552 tai mikko.salmensuu@saarsalo.fi, 044 777 5112 / LT2017, 196 025 / ISSN 1795-7249 (printti) / ISSN 2341-8540 (verkkojulkaisu) / Paino Forssa Print / Toimituksen tilaama tai sille tarjottu aineisto julkaistaan ehdolla, että aineistoa voidaan käyttää myös osana julkaisijan sähköisiä tai muita jakelukanavia. Lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Motiivi painetaan suomalaiselle paperille.

Napapiirillä potkut yli 50:lle

NAPAPIIRIN ENERGIA JA VESI on joutunut irtisanomaan kuluneen syksyn aikana 56 työntekijää ja toimihenkilöä Rovaniemellä. Ensimmäiset 19 irtisanottiin jo syys-lokakuun vaihteessa, loput 37 marraskuun alussa. Yli puolet irtisanotuista on JHL:n jäseniä.

Ensimmäiset irtisanomiset kohdistuivat yhtiön logistiikassa, rakentamisessa ja vesihuollon käynnissäpidossa työskenteleviin. Jälkimmäiset johtuivat Rovaniemen katujen kunnossapidon sekä puistojen ja liikunta- paikkojen alueurakoiden kilpailutuksesta, jonka tytäryhtiö Napapiirin Infra Oy hävisi.

Kilpailun voitti halvimman tarjouksen jättänyt oululainen Alltime Oy.

- Infralla on raskas kulurakenne verrattuna yksityisiin kilpailijoihin, kommentoi työntekijöiden pääluottamusmies **Pekka Juoperi** kilpailun lopputulosta.

Napapiirin Infra on Rovaniemen kaupungin pari vuotta sitten yhtiöittänyt kunnossapito-yhtiö, jonka työntekijät ovat entisiä kaupungin teknisen viraston työntekijöitä.

Juoperi uskoo, että osa irtisanotuista työllistyy voittaneen yrityksen palvelukseen.

- Osa otti itse lopputilin jo aikaisemmin ja on hakeutunut muihin hommiin. Lopputili on katkerin paikka 55-60-vuotiaille, joilla on pitkä työhistoria kaupungilla, eikä sijoittumisesta ole varmuutta, hän sanoo.

”Maassa rauha ihmisten kesken sekä välirauha hallituksen ja ay-väen välillä.”

Toimittaja Ossi Kurki-Suonio Uuden Suomen verkkolehdestä

Lastenhoitajat mielivät kokonaan uusille urille

Jopa 40 prosenttia lastenhoitajista harkitsee alan vaihtoa uuden varhaiskasvatuslain takia. Luku perustuu JHL:n jäsenilleen syyskuussa tekemään kyselyyn.

Uusi laki muuttaa päivähoiton henkilöstörakennetta. Päiväkoteihin palkataan nykyistä enemmän lastentarhanopettajia ja vastaavasti lastenhoitajien vakanssit vähenevät vuoteen 2030 mennessä lähes puolella. JHL:n arvion mukaan työttömyysuhan piirissä on lähi-vuosina 4 000–5 000 lastenhoitajaa.

Liiton kyselyyn vastasi 3 000 lastenhoitajaa ja perhepäivähoitajaa. Yli 60 prosentilla vastaajista on yli kymmenen vuoden kokemus alalta.

Naisten osa-aikatyö lisääntyi

Osa-aikatyö on lisääntynyt koko 2010-luvun. Etenkin parhaassa työiässä olevien vastentahtoinen osa-aikatyö on yleistynyt, eikä nykyinen nousuuhdanne ole vähentänyt olennaisesti sen määrää.

Osa-aikatyöstä on tullut yleinen työaikaamuoto etenkin naisille. Tärkein syy osa-aikatyön tekemiseen on kokoaikaisen työn puute. Näin on varsinkin kauppan ja vähittäismyynnin alalla.

Viime vuonna osa-aikatyötä teki kaikkiaan 408 000 henkilöä, eli 16 prosenttia kaikista työllisistä. Yksityisellä sektorilla osa-aikatyötä teki 324 000, kunnissa 74 000 ja valtiolla 10 000.

Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen Tieto&trendi-julkaisusta.

408 000

Osa-aikaisia työllisiä oli viime vuonna kaikkiaan 408 000.

16 %

Osa-aikaisten osuus kaikista työllisistä on 16 prosenttia.

1/5

Kuntasektorilla työskentelevistä lähes joka viides on osa-aikainen.

Sairastavuusero tasoittui

Kunta-alan henkilöstöllä on edelleen enemmän pitkiä sairauspoissaoloja kuin yksityisillä sektorilla työskentelevillä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä ero sairastavuudessa on kuitenkin kaventunut vuoden 2009 jälkeen. Kaventuminen voi johtua siitä, että yksityistämiskeskeytyksen takia sote-alan yrityksistä ja julkisista sote-yksiköistä on tullut työolosuhteiltaan enemmän samankaltaisia. Myös sote-alan muutospainet ja pelko työpaikan menetyksestä ovat voineet vähentää henkilöstön poissaoloja julkisella sektorilla.

Tulos käy ilmi Työterveyslaitoksen, Kelan ja Eläketurvakeskuksen tutkimuksesta. Siinä selvitettiin tuki- ja liikunta- sekä verenkiertoelinten sairauksista ja mielenterveysongelmista johtuvia poissaoloja vuosina 2005–2013. Ne ennustavat hyvin myöhempää työkyvyttömyysriskiä.

Vuosilomalaki uudistuu

Hallitus esittää, että vuosilomalakiin lisätään säännökset, jotka tuovat työntekijöille oikeuden vuosilomaa täydentäviin lisäpäiviin.

Muutoksen jälkeen työntekijällä on oikeus neljän viikon palkalliseen vuosilomaan, vaikka hän ei olisi sairauden, tapaturman tai kuntoutuksen takia ansainnut 24:ää vuosilomapäivää. Näiltä päiviltä hänellä on oikeus saada säännönmukaista tai keskimääräistä palkkaa vastaava korvaus.

Vuosilomaa täydentävät lisävapaapäivät eivät ole varsinaista vuosilomaa. Siksi niiden ajalta ei kerry uutta vuosilomaa. Mikäli työntekijän sairauspoissaolo on jatkunut yhtäjaksoisesti yli vuoden, oikeutta lisäpäiviin ei ole.

Myös työkyvyttömyyden vuoksi siirretyn vuosiloman antamisaikaa ehdotetaan pidennettäväksi.

Muutos johtuu EU-lainsäädännöstä, ja se on tarkoitus saada voimaan ensi huhtikuun alussa.

Köyhän arki puhutteli

Helsinkiläinen koulunkäyntiavustaja Katariina Richter kertoi viime Motiivissa (9/2018), miten hän on sinitellyt vuosikaudet pienellä palkalla ja huolehtinut samalla kahdesta lapsestaan. Tarina puhutteli, sillä lukijat äänestivät sen numeron kiinnostavimmaksi jutuksi.

Juttu oli otsikoitu ”Köyhän karkkipäivä on yksi laku”. Jutun kuvat otti Vesa Laitinen.

Myös Motiivin kansijuttu kirjailija Tuomas Kyröstä sai paljon kiitosta lukijoilta. Juttu oli otsikoitu ”Täältä tullaan tarina!”, ja kuvat olivat Vesa Tynin.

Arpaonni suosi seuraavia palautteen antajia: Marja Kortessalmi, Jyväskylä, Maj-Britt Elmeranta, Piikkiö ja Juha Hjelt, Jyväskylä.

ANNA PALAUTETTA tästä numerosta viimeistään 10.1.2019 mennessä: motiivilehti.fi/palautte

-KETÄÄN EI JÄTETÄ!

Tietoa, koulutusta ja työkaluja työpaikan päihdehaittojen ehkäisyyn ja päihdeongelmien ratkaisuun.

KATSO
VIDEO
motivilehti.fi

Koko luokan äiti

JHL:läinen Terhi Tuomainen työskentelee erityisnuorten koulunkäynninohjaajana. Hän on lähellä, kun murrosikäiset opettelevat aikuisuuden aakkosia - vaikka matkustamalla yhdessä bussilla.

VILMA, Elsa ja Saku pelaavat sisävälitunnilla Unoä.

teksti Samuli Launonen kuvat Vesa Tyni

TERHI TUOMAINEN ohjaa oppilasta avaruudellista hahmottamista edistävissä tehtävissä.

Olemme harvinaisessa yläkoulun luokassa: oppilaiden suosikkiaine on matematiikka. Tarkemmin ajateltuna se tosin ei ehkä olekaan ihme. Kuka ei haluaisi opetella laskemaan, kun se tapahtuu ilman paineita toiminnan ja huumorin avulla?

Kuusitoista oppilasta on ryhmittynyt neljään pöydään. Yhden pöydän ääressä nuoret säätävät kellon viisareita osoittamaan pyydettyä aikaa, toisessa opettelevat avaruudellista hahmottamista: kukin saa rakentaa laatoista haluamansa asian, kunhan se ei ole ase. Kolmannessa pöydässä oppilaat lajittelevat eläinleluja ja lopuksi laskevat kunkin lajin edustajat.

- Kaksi, neljä, kuusi, kahdeksan, kymmenen, kaksitoista, 14-vuotias **Saku** ynnää pöydälle ryhmittelemänsä kirahvit.

16-vuotias **Elsa** näyttää vieressä peukkuu: nappiin meni.

Oppilaan ehdoilla

Tampereella Kaukajärven koulun erityisluokalla 7-9CD opiskelee yhdessä kaksi kahdeksan oppilaan ryhmää. Oppilaita yhdistävät oppimisvaikeudet. Mukana on esimerkiksi down-nuoria, lievästi kehitysvammaisia ja autismin kirjon nuoria.

JHL:läinen 37-vuotias **Terhi Tuomainen** on työskennellyt Kaukajärven koulussa vakituisena koulunkäynninohjaajana kolme vuotta. Hänen lisäksi 16 oppilaan tukena on kaksi erityisopettajaa ja kolme muuta ohjaajaa.

Tuomaisen tehtävä on opastaa nuoria paitsi oppimiseen myös elämäntaitojen haltuunottoon. Aiemmin tehtävänimike oli koulunkäyntiavustaja, mutta suurin osa Suomen kunnista on vaihtanut nimikkeen työn nykyvaatimuksia vastaavaksi.

Ennakkoluuloista ei hyödy kukaan

Kaukajärven koulun sisätilat ovat täynnä raikkaita värejä. 7-9CD:n luokahuoneen seinällä on nuorten taidetta, kuten

omakuvia, joiden hiukset on tehty kuivatuista vaahteranlehdistä.

14-vuotias **Vivian** ratkoo matikkaa, vaikka muut tekevät yhteiskuntaopin tehtävää. Hän on integroituna yleisopetukseen yhteiskuntaopissa ja kulkee oman lukujärjestyksensä mukaisesti. Se on normaalia erityisen tuen piirissä.

Opiskelussa avainsana on toiminta, kuten retket. Huomenna haltuun otetaan populaarikulttuurin merkkihenkilö Vapriikki-museon **Marilyn Monroe** -näyttelyssä. Kerran kolmessa vuodessa oppilaat pääsevät Ahvenanmaalle yhteisesti kerätyillä varoilla. Se on monelle elämän ensimmäinen laivamatka, aivan kuten retket Helsinkiin ovat joillekin ensimmäisiä kertoja junassa.

- Siten nuoret opettelevat elämää varten, Tuomainen toteaa.

Moni näkee erityisnuoret diagnoosiensa edustajina eikä yksilöinä. Eräällä luokkaretkellä opas puhui lapsille niin alentuvalla äänensävyllä, että nämä turhautuivat.

Ennakkoluuloista ei hyödy kukaan.

- Meillä kaikilla muillakin ihmisillä on erityispiirteemme, Tuomainen huomauttaa.

Retkioppaan asenteet ovat onneksi enää poikkeuksia. Erityisnuoret ovat nyky-yhteiskunnassa tiiviisti mukana - kaikki jatkavat opintoja, usein erityisammattioppilaitokseen. Moni työllistyy avustaviin tehtäviin. Kaukajärven koulussa esimerkiksi koulun keittiöapulaisena toimii kehitysvammainen nuori.

Yksilö on kaikki kaikessa

Koulunkäynninohjaajan työssä yksilöllisyyden tunnioittaminen on kaikki kaikessa. Tälläkin luokalla on nuoria erilaisista etnisistä ja uskonnollisista taustoista, ja heillä on keskenään eri lähtökohtia oppimiseen.

VIVIAN ratkoo matematiikkaa, vaikka muut pännäävät yhteiskuntaoppia. Tämä on tavallista erityisluokissa.

– Olen oppinut nuorilta avarakatseisuutta ja valtavasti elämäniloa.

Kaikki antavat toistensa olla sellaisia kuin ovat. Tuomainen kertoo, ettei luokalla ilmene kiusaamista.

- Olen oppinut nuorilta itsekin suurempaa avarakatseisuutta ja valtavasti elämäniloa.

Vaikka tunnelma on yleensä rauhallinen, opettajat ja ohjaajat ovat alati valppaita.

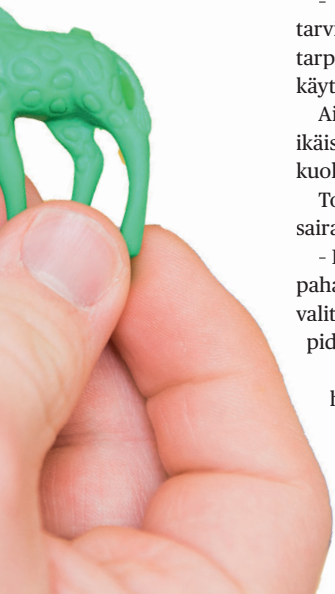
- Yhtäkkiä voi tulla riitaa, joku voi esimerkiksi raivostua ja tarvita huilitaun. Silloin pitää reagoida heti ja ohjata nuori tarpeen vaatiessa rauhoittumaan erkkerin säkkituoleille tai käytävälle ennalta sovittuun paikkaan, Tuomainen kuvailee.

Ailahtelu johtuu ennen muuta samoista syistä kuin samankäisillä ei-erityisnuorilla: aikuisuus kolkuttaa ovelta ja tunteet kuohuvat.

Toisinaan tilanne voi äityä fyysiseksi. Tuomainen on ollut sairauslomalla, koska on saanut oppilaalta iskun ohimoonsa.

- Pitää aina muistaa, etteivät oppilaat käyttäydy vihasesti pahaa pahuuttaan, vaan siksi ettei heillä välttämättä ole kykyä valita muuta keinoa tunteidensa ilmaisemiseen. Sitä ei koskaan pidä ottaa henkilökohtaisesti.

Eräs yhteisön harmonian salaisuus on yhtä köyttä vetävä henkilökunta. Opettajien ja ohjaajien Whatsapp-ryhmä mahdollistaa nopean reagoimisen yksissä tuumin.

Koulunkäynnin-ohjaajan viisi valttia

Joustavuus

Tilanteet muuttuvat usein yllättäen ja siihen on kyettävä mukautumaan. Oppiainekin voi vaihtua lennosta, jos tilanne vaatii.

Kekseliäisyys ja tilannetaju

On osattava luovasti miettiä, kuinka oppilaan saa ymmärtämään asian. Opetin 2+3-laskun kirjoittamalla numerot värikynällä ja käyttämällä numeroiden värisiä eläimiä hahmottamaan lukumääriä.

Henkilökohtaisuus ja kannustavuus

Epäonnistumisen hetkellä oppilas on saatava uskomaaan siihen, että aina kannattaa yrittää. Vaatimustasoa on osattava säätää jokaisen oman kapasiteetin mukaiseksi.

Lempeä jämähkyys

Joskus oppilasta on patistettava piilottamaan kännykkänsä tai suorastaan työnnettävä hänet ulkovälitunnille. Murrosikäinen tarvitsee ymmärrystä mutta myös rajoja. Lisäksi on itse oltava provosoitumatta.

Huumorintaju

Jos oppilas kiukuttelee, hänelle voi joskus vaikka sanoa: jaksuhaleja sulle! Myös henkilökunnan kesken huumori voi välillä olla rankkaakin.

– Huonona päivänä sanon, että tänään minua harmittaa. Nuoret ymmärtävät sen kyllä.

Ohjaajallakin on huonoja päiviä

Ennen koulupäivän loppua luokka tekee tehtävän, jonka teema on *Olen yhtä kuin*. Vastaukset putoilevat paperille: hiljainen kuin tuuli, hidas kuin mato...

- Sinäkö muka hidas kuin mato? Tuomaisen kollega **Erja Koskinen** kysyy oppilaalta, jonka eloisa energia on kaukana hitaasta.

- Enemmänkin hidas kuin salama!

Molempia naurattaa.

On aika paljastaa tehtävän loppuratkaisu.

- Nämä kaikki kun laittaa yhteen, arvaa kuka siitä syntyy? erityisopettaja **Liisa Rainisto** kysyy koko luokalta ja kertoo heti vastauksen:

- Juuri sinä!

Henkilökunnan ja oppilaiden kemia on välitön.

- En menetä hermojani helposti. Minua sanotaan välillä luokan äidiksi tai emännäksi, Terhi Tuomainen kertoo.

- Se ei tarkoita, ettei minulla saisi olla huonoja päiviä. Silloin sanon, että tänään minua harmittaa. Nuoret ymmärtävät sen kyllä. □

AMMATTINA

Koulunkäynninohjaaja

LUKUMÄÄRÄ
11 000 (yli puolet JHL:n jäseniä, 85 % naisia)

KOULUTUS
Koulunkäynnin ohjauksen ammattitutkinto

PALKKA
Kokoaikaiset noin 2 100 e / kk, osa-aikaiset noin 1 506 e / kk (säännöllisen ansion keskiarvo)

TYÖAIKA
38,45 h / viikko (kokoaikaiset)

FAKTA ALASTA

Koulunkäynninohjaajat ja koulunkäyntiavustajat auttavat ja tukevat oppilaita tehtävissä, joista nämä eivät esimerkiksi vammansa takia selviydy omin voimin. Työnkuva räätälöidään tilanteen mukaiseksi. Se sisältää ohjaavia, avustavia ja tukevia toimia: yksi oppilas voi tarvita apua vessakäynteihin, toinen tietyn aineen opiskeluun. Niin sanotun inklusion periaatteen mukaisesti erityisluokissa on laaja-alaisesti eri diagnooseja saaneita oppilaita.

Koulunkäynninohjaaja tekee tiivistä yhteistyötä opettajien ja muiden ohjaajien kanssa. Hänen roolinsa on kuitenkin erilainen kuin opettajan.

Suomen noin 11 000 koulunkäynninohjaajasta kokoaikaisia on reilusti alle puolet, 45,2 prosenttia. Jäljelle jäävät 54,8 prosenttia työskentelee osa-aikaisesti. Noin joka kolmas joutuu kesäisin lomautetuksi. JHL on vaatinut, että ammattiryhmään kuuluville tarjottaisiin työtä myös kesäisin.

JHL on jo vuosia ajanut ammattinimikkeen muuttamista koulunkäyntiavustajasta koulunkäynninohjaajaksi, ja nykyään noin 70 prosenttia Suomessa ammatissa toimivista työskentelee koulunkäynninohjaajan nimikkeellä.

Vuoden parhaat joululahjat ovat tässä!

HANNES SUOMINEN LINDA WIKLUND JOONAS SAARTAMO
LOTTA LEHTIKARI JARKKO NIEMI ARTTU KAPULAINEN JAANA SAARINEN

18.1.-23.3.2019
PEACOCK-TEATTERISSA

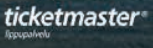
SKETSII Jengi

MUKANA MYÖS
LIVEBÄNDI!

OSTA LIPPUSI OSOITTEESTA:
WWW.SKETSIIJENGI.FI

LIPUT
SKETSIIJENGI
LIPUT KÄSITTELYKULUINEEN
39€-55€

YLI 20
HAUSKAA
SKETSIIÄ!

MINNA KIVELÄ

IIKKA FORSS

JANNE KATAJA

RIA KATAJA

TOM PETÄJÄ

TANELI LÄYKKI

VILLIÄ HURJEMPI POHJOLA

KÄSIKIRJOITUS VILLE NUMMENPÄÄ · OHJAUS SAMI HOKKANEN

LIPUT
VILLIÄ HURJEMPI
POHJOLA
LIPUT KÄSITTELYKULUINEEN
38€

ALEKSANTERIN TEATTERISSA

7.2.-16.3.2019

Suomen Komediateatteri
010 821 2701 (arkisin klo 10-16)

teatteri@suomenkomediateatteri.fi

www.suomenkomediateatteri.fi

ticketmaster

Ticketmaster.fi
0200 10 899

SUOMEN
KOMEDIA
TEATTERI
TÄÄLLÄ ASUU MARRAS!

Pyytämättä pomoksi

Henkilökohtaisen avun työnantajamallissa vaikeavammaisen henkilö on avustajan työnantaja. Se mikä sopii kaarinalaiselle Pirjo Vehasvuolle, ei kuitenkaan sovi kaikille.

HENKILÖKOHTAINEN AVUSTAJA

Seena Luostarinen on arjen apuna Pirjo Vehasvuolle.

teksti Ulla Puustinen Kuvat Vesa-Matti Väärä ja shutterstock.com

Kaarinalainen **Pirjo Vehasvuo**, 66, ei pärjäisi kotona ilman henkilökohtaista apua. Hän sairastui lapsena polioon ja liikkuu sen takia pyörätuolilla. Myös yläraajoissa on lihasheikkoutta.

- Olisin pulassa ilman avustajia, hän sanoo.

Vehasvuo on ollut henkilökohtaisen avun piirissä miehensä kuolemasta lähtien, tammikuusta 2015.

- Kun mieheni vielä eli, hän auttoi ja hoiti ne kodin työt, joihin en pyörätuolissa kyennyt.

Nyt Vehasvuon luona käy päivittäin avustaja noin neljä tuntia kerrallaan. Lisäksi Kaarinan kaupunki on myöntänyt 30 tuntia kuukaudessa vapaa-ajan avustusta.

Parhaillaan hän toimii **Seena Luostarisen** ja **Tarja Kivelän** työnantajana. Kivelä on avustanut Vehasvuota alusta lähtien, Luostarinen kolmisen vuotta.

- Olihan se aika vaativa paikka. En ole ollut koskaan ansiotyössä, ja sitten piti ryhtyä yhtäkkiä työnantajaksi. Oli naksautettava aivot ihan uuteen asentoon, hän sanoo.

Tukea ja neuvoja tarvittiin

Työnantajaksi ryhtymiseen Pirjo Vehasvuo sai tukea ja neuvoja Lounais-Suomen avustajakeskukselta.

- Työntekijäehdokkaiden haastattelut olen hoitanut itse, mutta avustajakeskus on antanut tarjokkaiden nimiä. Myös palkanlaskun, ennakonpidätykset ja maksuliikenteen hoitaa avustajakeskus.

Työvuorolistan Vehasvuo laatii kuukaudeksi kerrallaan, ja avustajat vuorottelevat sen mukaan. He sopivat myös vuosi- ja sairauslomien tuurauksista keskenään.

Työsopimukseen on kirjattu pääpiirteittäin työtehtävät, mutta niissä voidaan tilanteen ja tarpeen muuttuessa joustaa. Pääasia on, että apu mahdollistaa Vehasvuon asumisen kotona ja omannäköisen arjen.

- Stellan kotihoito käy auttamassa minua aamu- ja iltatoimissa, ja avustajat huolehtivat esimerkiksi kodin siisteydestä, Vehasvuo kertoo.

Myös ruoanlaittoon, ulkoiluun, ostoksilla käyntiin, ystävien tapaamiseen ja kulttuurierientoihin hän tarvitsee avustajan.

Parasta on vapaus valita

Parasta työnantajamallilla toteutetussa henkilökohtaisessa avussa on vapaus valita. Ei ole ulkopuolista firmaa sähläämässä, jakamassa työvuoroja ja lähettämässä omia työntekijöitä toisen kotiin.

- En halua, että avustajien kanssa käy samoin kuin Stellan kotihoidon. Aamuisin en koskaan tiedä, kuka tulee auttamaan. Työntekijöiden vaihtuvuus on niin suurta, että vuoden aikana on käynyt ainakin 30 eri hoitajaa, ja jokaiselle pitää selittää samat asiat, Vehasvuo siunailee.

Avustajien kanssa arki sujuu ongelmitta. Kun seuraa Vehasvuon ja hänen avustajansa Seena Luostarisen puuhailua keittiössä, ei ensimmäisenä tule mieleen esimies- ja alaisuhde. Siitä kuitenkin on kyse.

TUKKA HYVIN, KAIKKI HYVIN. Henkilökohtainen avustaja mahdollistaa Pirjo Vehasvuon kotona pärjäämisen. Avustajan ansiosta myös kiharat pysyvät hyvässä ojennuksessa.

KEITTIÖTYÖT SUJUVAT YHDESSÄ. Pirjo Vehasvu pilkkoo sipulit alas lasketulla työtasolla ja avustaja Seena Luostarinen puuhailee tiskipöydän ääressä.

– Bonusta on se, että henkilökemiat pelaavat yksin.

- Bonusta on se, että henkilökemiat pelaavat yksin, sanoo Vehasvu. Luostarinen nyökkää vieressä myöntymisen merkiksi.

Avustajien lomilla tai vapaapäivinä Vehasvuolle ei tulisi mieleenkään soittaa näiden perään.

- Minä kyllä vastaisin, sillä tiedän, ettet soittale turhan takia, sanoo Luostarinen.

KHO puuttui asiaan

JHL toimii avustajien edunvalvojana kaikissa henkilökohtaisen avun järjestämismalleissa.

- Jokaisessa on hyvät ja huonot puolet. Työnantajamalli mahdollistaa parhaiten vammaisen itsemääräämisoikeuden toteutumisen mutta ongelmia tulee, jos kunnat eivät tarjoa muuta järjestämistapaa tai pakottavat työnantajaksi, JHL:n sopimus-toimitsija **Veikko Lehtonen** sanoo.

Vastentahtoista työnantajuutta huonompi vaihtoehto on vain se, että henkilö ei edes tiedä toimivansa työnantajana.

- Kummassakin tapauksessa on erittäin huonot lähtökohdat lakisääteisten työnantajavelvoitteiden hoitoon, Lehtonen huomauttaa.

Lista velvoitteista on pitkä. Se sisältää työntekijän rekrytoinnin, työsopimuksen tekemisen ja työnjohtajana toimimisen. Myös palkanmaksusta, ennakonpidätyksestä, eläke- ja muista sosiaalimaksuista sekä työturvallisuudesta, työterveyshuollosta ja työtaturmavakuutuksesta huolehtiminen kuuluvat työnantajalle.

- Vaikka työnantajana toimimiseen saisi tukea ja palkanmaksun suorittaisi kunta tai avustajakeskus, vastuu on melkoinen.

Juuri tähän korkein hallinto-oikeus (KHO) kiinnitti huomiota, kun se viime kesäkuussa kumosi Helsingin kaupungin päätöksen velvoittaa kuurosokea toimimaan työnantajana. Lehtosen mielestä KHO:n ratkaisu on merkittävä.

- Myös uusi vammaispalvelulaki karsii jossain määrin vastentahtoisia työnantajuuksia, sillä se edellyttää suostumusta työnantajaksi. Laki tulee kuitenkin voimaan vasta 2021.

Kunta ei saisi puuttua sisältöön

Vaikeavammaisen henkilön haluttomuus tai kyvyttömyys toimia työnantajana heijastuu monella tapaa työsuhteen toiseen osapuoleen, avustajaan.

Lehtosen esimerkki elävästä elämästä valaisee asiaa: kunta määrittelee henkilökohtaisen avun päätöksessä vammaisen saaman avun laajuuden, eli viikkotuntimäärän ja sen, mitä apuun kuuluu. Tämän hallintopäätöksen jälkeen henkilö tekee työsopimuksen avustajan kanssa, mutta työsopimuksen sisältö voi poiketa avustajapäätöksestä.

- Sitten ihmetellään, kun avustaja ei saakaan palkkaa tekemistään viikonlopputunneista, ja käy ilmi, että avustajapäätös kattaa vain arkipäivät maanantaista perjantaihin mutta ei viikonloppuja.

Tämän jälkeen kunta, joka viime kädessä vastaa avustajajärjestelmän kustannuksista, alkaa puut-

tua työsuhteen sisältöön. Siihen sillä ei lain mukaan ole perusteita.

- Kuntien tulisi muistaa, että työnantajamallissa niillä ei ole työnjohto- tai esimiesvaltaa.

Osuuskuntamallille kannatusta

Yhtenä vaihtoehtona Lehtonen tarjoaa osuuskuntamallia, josta on hyviä kokemuksia Norjasta.

- Siinä vammaisen henkilö on osuuskunnan jäsen, ja osuuskunta toimii työnantajana. Osuuskunnan sisällä työntantajavaltaa voi siirtää vammaiselle siinä määrin kuin hän haluaa, joten se ei rajoita vammaisen itsemääräämisoikeutta. Niinpä hänellä olisi oikeus valita itselleen avustaja, toimia työnjohtajana ja määrittellä, mitä ja miten työt tehdään. Palkanmaksusta ja muista hallinnollisista velvoitteista huolehtii osuuskunta.

Myös avustajan kannalta malli olisi parannus, sillä hänellä olisi vain yksi työsuhde, vaikka avustettavia olisi useita.

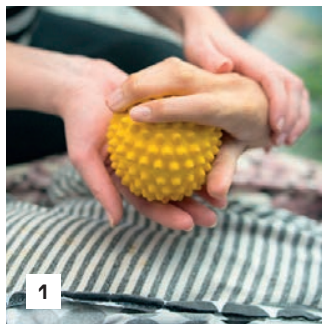
- Norjassa työsuopimus tehdään osuuskunnan kanssa, ja siellä on sovittu myös luottamusmiesjärjestelmästä ja yhteistoiminnasta. Kaikki hyötyvät.

Vaikka nykyisessä työnantajamallissa on useita haasteita, ei Lehtosen mukaan saisi unohtaa avustajan työn merkitystä.

- Se on mahtava ammatti! JHL on valmis yhteistyöhön vammaisjärjestöjen ja kuntien kanssa, jotta epäkohdista päästään eroon ja ammatti saa sille kuuluvan arvostuksen. □

3 tapaa toteuttaa avustajapalvelut

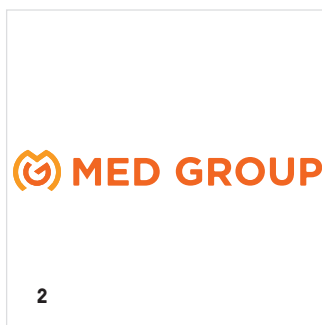
Vaikeavammaiset ovat vammaispalvelulain nojalla oikeutettuja henkilökohtaiseen apuun. Avun tarpeen ja laajuuden (tuntia/ viikossa) määrittelee vammaisen kotikunta. Avustajapalvelut voidaan toteuttaa työnantajamallilla, jolloin vaikeavammaisen toimii avustajan työnantajana, ostopalveluna tai palvelusetelillä.

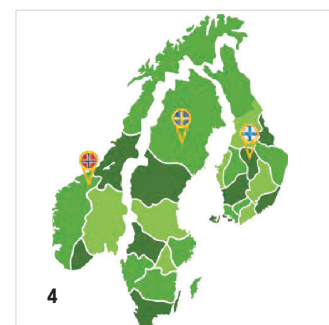
1

3

2

4

1 Itse työnantajana

Työnantajamalli on lain mukaan ensisijainen ja kunnille edullisin tapa tuottaa avustajapalvelut. Noin 70 prosenttia avustajapalveluista tuotetaan siten.

2 Ostopalveluna

Ostopalvelumallissa vammaisen kotikunta hankkii avustajapalvelut yksityiseltä tai julkiselta palveluntuottajalta tai järjestää palvelut itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa.

3 Palvelusetelillä

Palvelusetelimallissa vaikeavammaisen saa kunnalta setelin palveluiden ostamista varten. Hän voi valita palveluntuottajan mutta ei avustajaa.

4 Miten muualla?

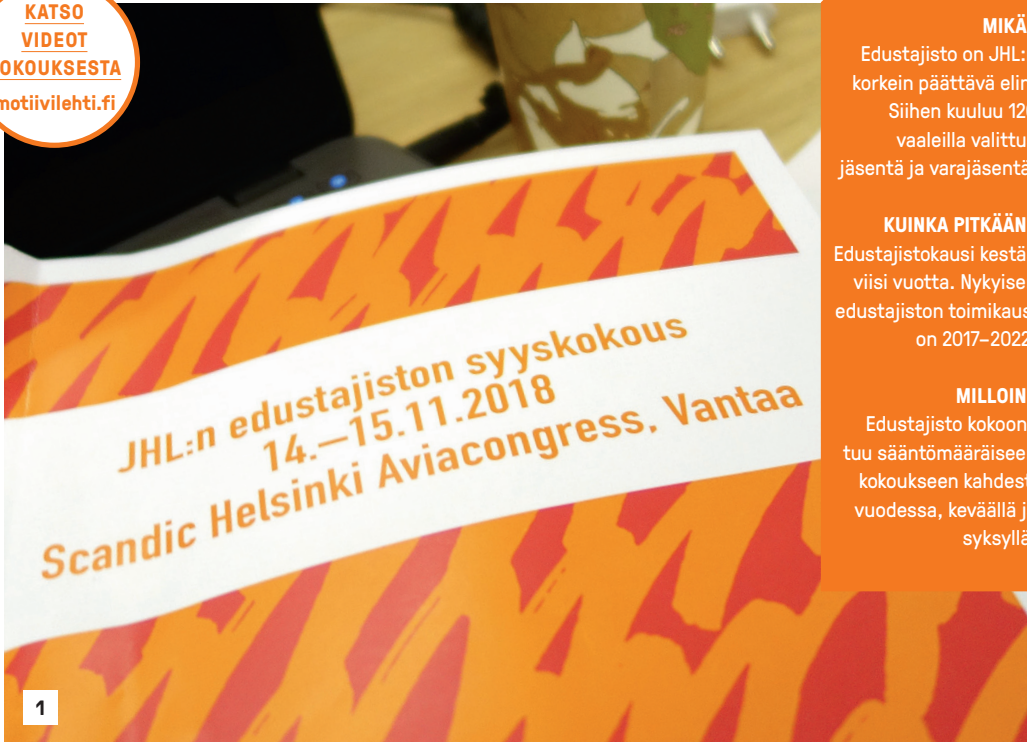
Muissa Pohjoismaissa työntajamalli on harvinainen. Ruotsissa se on käytössä noin kolmessa prosentissa ja Norjassa viidessä prosentissa henkilökohtaisen avun päätöksistä.

20 000 90 %

Suomessa on noin 20 000 avustajapäätöksen saanutta vaikeavammaista. Osalle on myönnetty muutama avustajatunti viikossa, osalle ympärivuorokautinen apu.

Henkilökohtaisia avustajia on noin 20 000–25 000, joista yli 90 prosenttia on naisia. Osalle avustaminen on kokoaikatyö, osa tekee sitä sivutyönä tai opintojen ohessa.

KATSO
VIDEOT
KOKOUKSESTA
motiivilehti.fi

1

MIKÄ?

Edustajisto on JHL:n korkein päättävä elin. Siihen kuuluu 120 vaaleilla valittua jäsentä ja varajäsentä.

KUINKA PITKÄÄN?

Edustajistokausi kestää viisi vuotta. Nykyisen edustajiston toimikausi on 2017–2022.

MILLOIN?

Edustajisto kokounee sääntömääräiseen kokoukseen kahdesti vuodessa, keväällä ja syksyllä.

2

Lakkosyksen jälkilöylyt

JHL:n edustajiston syyskokous sai energiaa tuoreessa muistissa olevasta lakkosyystä ja kevään eduskuntavaaleista.

teksti Samuli Launonen, kuvat Maarit Eloholma, Samuli Launonen, Antti Tuominen

U skon mielummin joulupukkiin kuin tähän hallitukseen. Näillä sanoilla JHL:n edustajiston puheenjohtaja **Sirkka-Liisa Kähärä** polkaisi käyntiin edustajiston syyskokouksen keskiviikkona 14. marraskuuta.

Yli tuoreena muistissa pulppuava lakkosyys, hallituksen kaavailemat heikennykset työntekijöiden oikeuksiin ja tulevat eduskuntavaalit toivat keskusteluun kauttaaltaan yhteiskunnallista pontta.

Oulu ja Kajaani yhteen

Scandic Helsinki Aviacongress-hotellin kokoushuoneessa Vantaalla käsiteltiin yhteensä 23 JHL:n edustajiston jäsenten ja yhdistysten tekemää aloitetta.

JHL:n hallitus päätti syyskuussa, että Oulun seudun aluetoimiston Kajaanin toimipiste lakkautetaan ja sen henkilökunta siirtyy Ouluun.

Yhdeksän kainuulaista JHL:n yhdistystä teki aloitteen yhdistämisen harkitsemisesta uudelleen. Aloite herätti keskustelua muun muassa siitä, voidaanko etätyömahdollisuuksia lisätä, kun välimatkat toimipisteiden välillä pitenevät.

Sotkamolainen **Anna Grip** sanoi, että ratkaisu heikentää kainuulaisten yhdistysten toimintaedellytyksiä:

- Kainuun tilanne on kuntakokeilun johdosta erilainen kuin muualla. Edunvalvonta-asioihin tarvitaan Kainuuseen JHL:n edustaja neuvotteluihin ja työryhmiin.

JHL:n toimialajohtaja **Håkan Ekström** kertoi vastauksessaan, että Kainuuta tuetaan jatkossakin ja alueelle jalkautumista tehdään säännöllisesti lähipalvelun kautta.

Kaksi aloitetta perhepäivähoitajista

Lietolaisten **Marjut Laihon** ja **Leila Kvarnströmin** aloite perhepäivähoitajien työhuonevähennysten huomioinnista verotuksessa sai kannatuspuheenvuoroja. Helsinkiläinen **Anita Vihervaara** huomautti, että Kuntaliiton kustannuskorvaus ei kata perhepäivähoitajien todellisia kuluja: esimerkiksi kotonaan työskentelevän perhepäivähoitajan tietokoneen hankinta- ja huoltokulut ovat vähennyskelpoisia vain, jos on oikeutettu työhuonevähennykseen.

Samaa ammattiryhmää koski hämeenlinnalaisten **Tuija Linnan** ja **Riitta Mäkisen** aloite perhepäivähoitajien palkan suuruuden kriteereistä.

Hämeenlinnalainen **Miikka Viitala** teki aloitteen palomiesten eläkeiän alentamisesta. Vielä 1989 yksilöllisen varhaiseläkkeen raja oli 55 vuotta. Hämeenlinnalainen **Anita Mäkelä** piti nyt tavoiteltavissa olevana ikärajana 58-60 ikävuotta.

- En halua olla todistamassa, kun pelastajasta tulee pelastettava, sanoi puolestaan **Jani Neglick** Heino-lasta.

Livohkalla on erityisasema

Martti Vaskonen Joensuusta esitti muutosta JHL:n sääntöihin: kaikki työehtosopimukset vietäisiin

1 Hotellin kokoussalin pöydät täyttyivät oransseista vihkoista, kun JHL:n edustajisto piti syyskokouksensa Vantaalla.

2 SDP:n kansanedustaja, eduskunnan sote-valiokunnan puheenjohtaja **Krista Kiuru** nousi JHL:n edustajistoon.

3 Toisena kokouspäivänä edustajisto hyväksyi talousarvion. Jäsenmaksu pysyy ennallaan, yhteensä työttömyyskassan jäsenmaksun kanssa 1,38 prosenttia veronalaisista tuloista. Liiton osuus on tasan yksi prosentti ja kassan 0,38 prosenttia.

4 JHL:n viesti näkyi myös kahvitaukutiloissa. Kokouksessa puhuttiinkin muun muassa siitä, kuinka liiton tulisi näkyä somessa.

jatkoissa koko jäsenistön äänestettäväksi. Aloitte toimitettiin tiedoksi sääntö- ja vaalityöryhmään.

Lisäksi keskusteltiin liiton omistamien lomakiinteistöjen tilanteesta. Toimialajohtaja Håkan Ekström kertoi, että Posiolla sijaitseva Livohkan lomakeskus on erityisen pohdinnan alla, sillä se on ainoa JHL:n lomakiinteistö, jossa työskentelee palkattua henkilöstöä.

Lakkosyky toi jäseniä

Edustajisto hyväksyi liiton talousarvion ja toimintasuunnitelman vilkkaan keskustelun jälkeen. Kommentteja kirjoittivat ammattilatoiminta ja koulutusjärjestelyt.

Jyväskyläläinen **Suvi Ilminen** toivoi, että kouluksia ei enää vähennettäisi tai lyhennettäisi, vaan säästöjä otettaisiin muualta.

JHL-opiston rehtori **Anne Karjalainen** korosti, että liiton hallituksen hyväksymän pohjaesityksen mukaan ensi vuoden koulutustarjonta ja -volyymi on suunniteltu samaksi kuin päättyvänä vuonna.

Ensi vuoden budjetissa tulot eivät kata menoja, mutta liiton toiminta tänä vuonna on ollut näkyvää ja tehokasta: vuoden 2018 tammi-lokakuussa JHL:ään liittyi 20 prosenttia enemmän maksavia jäseniä kuin viime vuonna samaan aikaan.

JHL:n puheenjohtaja **Päivi Niemi-Laine** kiitti edustajistoa ja liiton jäseniä.

- Hallitus ei osannut kuvitellakaan, kuinka monessa paikassa palaa ja minä päivänä. Tämä porukka kaksipäiväisellä lakollaan sai **Sipilän** ovet aukunemaan, hän riemuitsi. □

LUE KAIKKI 23 ALOITETTA
motiivilehti.fi

Edustajistossa sanottua

Helena Nieminen, Tampere

- Meidän perheessämme oli helppo päättää kumpi jää kotiin, koska isä oli tuntipalkkainen. Raha ratkaisi. Perhevapauudistus antaisi perheen itse valita, kuka jää kotiin. Ei sitä pidä pakolla ratkaista ulkopuolelta.

Maarit Nyman, Turku

- Varhaiskasvatuksen kentällä on tehty aika kovaa järjestöpolitiikkaa. Melkein puolet meistä harkitsee ammatinvaihtoa. Tämä on tosi iso kysymys: kuka laadukasta varhaiskasvatusta tulevaisuudessa tekee? Yksin en pysty vastaamaan kaikkien lasten tarpeeseen. Työmäärän alle nääntyvät paitsi lastentarhanopettajat, myös päiväkotien johtajat. Teon hetki on juuri nyt.

Jarno Strengell, Mikkeli

- Syksyn työtaistelutoimenpiteillä saavutettiin tuloksia. Irtisanomissuojan heikennys estettiin ja ammattiliitot saivat uskotavuutta ja antoivat kuvan hyvästä yhteistyöstä. Saimme kokemusta ja tietoa myös siitä, missä pitää parantaa: esimerkiksi joillakin työpaikoilla oli liian vähän lakkovahteja.

Tapio Ristamäki, Parkano

- Ay-liikkeen ja poliittisten järjestöjen pitäisi olla ensi vaaleissa yhtenäisiä, vastapuolikaan ei pese likapyykkiä julkisuudessa. Vienokainen toive meidän eri ryhmille: nyt on se hetki, että yhtenäisyys on voimaa niin somessa kuin muussakin julkisuudessa.

Anita Vihervaara, Helsinki

- Isäni hoitaja herätti minut yöllä ja kysyi, mitä lääkettä hänen tulee antaa. Lähihoitajana hän teki parhaansa, mutta tilanne on se, ettei hoito- ja hoivakasvatusaloilla ole enää pelkkiä ammattilaisia töissä. Tähän toivon, että JHL todellakin puuttuu. Meillä pitää olla tiettyjä aloja, joille on soveltuvuustestit.

Sodan realismin sanoittaja

Kristian Kosonen haluaa kirjoillaan osoittaa, kuinka järjetöntä ja turhaa sotiminen on. Sen totuudenmukaiseen kuvaamiseen on käytettävä myös raakaa tekstiä.

teksti ja kuva Saija Heinonen

Helsinkiläinen **Kristian Kosonen** toimii päätyökseen Töölön kisahallissa tiimiesimiehenä. Paikka on hänelle tuttu jo 1970-luvun lopulta, jolloin hän aloitti siellä painiuransa. Urheilu eri muodoissaan on hänelle edelleen henki ja elämä. Tärkeäksi osaksi elämää on tullut myös kirjoittaminen. Kaksi sota-aiheista kirjaa on jo julkaistu, kolmas on työn alla.

Mistä ja milloin innostus kirjoittamiseen alkoi?

- Olen kirjoitellut tekstejä perinteiseen pöytälaatikkotyylisiin pienestä pojasta lähtien. Haave kokonaisen kirjan kirjoittamisesta oli olemassa pitkään. Se konkretisoitui kuluvaan vuosikymmenen alussa, kun aihe ensimmäiseen kirjaani löytyi.

Mistä kyseinen idea sitten syntyi?

- Se liittyy isoisäni historiaan ja siihen, mitä hänelle tapahtui sodassa. Yhdistin tekstiin paloja hänen tarinastaan. Juoni, tapahtumapaikat ja henkilöt ovat muuten täyttä fiktiota.

Miksi sinua kiinnostaa ylipäättään kirjoittaa sodasta?

- Haluan kirjoillani osoittaa sen, miten järjetöntä ja turhaa sodankäynti on. Ennen kuin ikinä aletaan sotimaan, pitäisi kaikki muut vaihtoehdot käydä läpi. Sovitella ja neuvotella. Minua kiinnostaa myös se, miten sota vaikuttaa ihmismieleen.

Uskotko kirjoissasi käsiteltyjen sodan kauhujen vaikuttavan edelleen tämän päivän ihmisiin?

- Sodasta palasi aikanaan puoli miljoona miestä ja naista, joiden henkiset arvet periytyivät jälkikasvulle. Näkisin että tuon ajan kokemukset heijastavat vielä osaan oman sukupolveni ihmisistä, ei kuitenkaan onneksi enää lasteni ikäluokkaan.

Mihin tyyliin sijoittaisit kirjasi?

- Ne ovat realistista kerrontaa, johon liittyy tietty raakuus. Olen luonut oman tyylin, joka ei ole valtavirtaa. Teksti on raakaa ja kaunistelematonta siksi, että sellaistaahan sota on. Ei siellä kuolla tuskattomasti yhdestä sydämeen osuvasta luodista kauniille kukkaniitylle. Totuus on jotain ihan muuta.

Mitä toivot lukijalle jäävän päällimmäisenä mieleen, kun hän kääntää kirjastasi viimeisen sivun?

- En halua liian vahvasti alleviivata mitään, vaan lukijalle on annettava tilaa päätellä itse. Tärkeää sotakirjoissa on kuitenkin se, että ne eivät voi olla pelkkää tappamista. Mukana pitää

olla jotain muutakin, jokin inhimillinen teema. Ensimmäisessä kirjassani se oli ennen muuta pelkuruuden ja sankaruuden kontrasti. Voit olla hyvä sodassa, vaikkeet osaisi olla hyvä ihminen rauhan aikana.

Milloin kirjoitat?

- Kun on kokoaikatyössä, kirjoittamaan pystyy tietenkin vain vapaa-aikana: iltaisin ja viikonloppuisin. Tekstiä ei suinkaan aina synny pakottamalla ja tuosta vaan. Ensimmäistä kirjaa kirjoitin jaksoissa yhteensä noin vuoden päivät, kun tuolloin ei vielä ollut varmuutta sen julkaisemisesta. Toinen teos oli noin kahdeksan kuukauden rutistus. Ja trilogian kolmas osa sai alkunsa viime kesänä.

Millaisia tunnelmissa kirjoitat?

- Kirjoittaminen on aivan älyttömän hienoa. Se on sitä kokonaisnaisvaltaisesti ihan hyvinvointinikin kannalta. Tekstin tuottaminen on minulle urheilun ohella paras stressin laukaisija ja euforian aikaan saaja. Otan mukavan asennon - mieluiten sängyllä löhöten - ja rupean kirjoittamaan.

Onko sinulla joitain erityisiä juonenkuljetusmetodeja tai tiedonhakukonsteja?

- Ei oikeastaan. Alitajunnasta putkahtaa välillä unessa tai nukahtamisen hetkellä sopivia juonikuvia. Sama tapahtuu toisinaan myös pyörän selässä työmatkalla. Ideat on hyvä kirjoittaa ylös muutamilla avainsanoilla. Jonkin verran teen taustatöitä, että faktat tulevat suunnilleen oikein. En ole ottanut siitä kuitenkaan hirveitä paineita, kun kyse on kuitenkin fiktiosta.

Millaista palautetta olet saanut?

- Suurin osa palautteesta on ollut ehdottomasti positiivista. Myös naiset ovat kiitelleet, vaikka kyse on miehisestä pidetystä sotagenrestä. Sanovat, että kirjoissani on hyvää se, että vastapainona on muutakin kuin pelkkää sota.

Näkisitkö itsesi kokopäiväisenä kirjailijana?

- Se olisi iso haave, mutta tässä vaiheessa vielä melko kaukainen. Suomessa kun ei kovin moni elätä itseään pelkästään kirjoittamisella. □

KRISTIAN KOSONEN
ikä 46 vuotta

KOTIPAikka
Helsinki

KOULUTUS
tradenomi

AMMATTI
tiimiesimies
Helsingin kaupungilla
Töölön kisahallissa

PERHE
3 tyttäret

HARRASTUKSET
paini, nyrkkeily,
pallopelit

Motiivini

OLETKO OPISKELLUT KIRJOITTAMISTA?

En. Kirjoitan selkäytimestä, eli ihan sillä tavalla ja tyylillä kuin tuntuu. Paljon tietenkä oppii uutta, kun käydään kustannustoimittajan kanssa tekstejä läpi.

KUINKA HELPPOA OLI SAADA KUSTANNUSSOPIMUS?

Lähetin ensimmäisen kirjan tekstin muutamalle eri kustantajalle, mutta niistä ei kuulunut mitään. Olin ehkä osittain jo kuoppaamassa koko hanketta, kun sitten tärppäsi.

ONKO KIRJOJASI KÄÄNNETTY MUILLE KIELILLE?

Ei ainakaan vielä. Voisin kyllä kuvitella, että tämän tyyppiset tarinat saattaisivat kiinnostaa eurooppalaisia lukijoita.

Näkymätön vaara

Uusi säteilylaki asettaa entistä tiukemmat raja-arvot työpaikkojen radonpitoisuudelle. Erityisesti tunneleissa ja muissa maanalaisissa työkohteissa radonin riskit on huomioitava aiempaa tarkemmin.

teksti Ulla Puustinen kuvat Sami Perttilä

Radon on radioaktiivinen kaasu, joka lisää keuhkosyöpään sairastumisen riskiä. Suomessa radonia esiintyy poikkeuksellisen paljon, ja sitä löytyy vaihtelevia määriä tavallisten omakotitalojen, työpaikkojen ja julkisten tilojen sisäilmasta.

Koska radon syntyy maaperässä ja kiviaineksessa, sen pitoisuudet ovat yleensä korkeampia louhoksissa, luolas- toissa ja tunneleissa.

- Radon liikkuu maaperän huokosilmassa ja pohja- veden mukana, ja siksi sitä löytyy parkkihalleista, metro- tunneleista ja muista rakennelmista, jotka on tehty osittain tai kokonaan maan pinnan alapuolelle, kertoo Säteilyturva- keskuksen (STUK) ylitarkastaja **Olli Holmgren**.

Maan alla työskennellään yllättävän paljon. Sinne kaive- taan ja siellä huolletaan kaukolämpö-, kaasu-, vesi- ja viemäriputkia sekä puhelin- ja muita kaapeleita. Kaupun- geissa maan alle on rakennettu pohjavesipumppaamoja, varastoja, väestösuojia, öljysäiliöitä ja satoja kilometrejä huoltotunneleita ja yhteyskäytäviä.

Kunnalliset energiayhtiöt, kuten Helen Oy, ovat sijoitta- neet maan alle kokonaisia jäähdytyslaitoksia ja hiili- luolastoja, joiden laitteita pitää huoltaa ja korjata. Myös Helsingin metro on rakennettu osittain maan alle, ja siellä työskentelee päivittäin satoja kuljettajia, huoltomiehiä ja kunnossapidon ammattilaisia.

Uusi laki kiristää velvoitteita

Maan alla työskentelevien riskiä altistua kohonneille radon- pitoisuuksille säädelään työnantajia velvoittavalla säteily- lainsäädännöllä.

Joulukuussa voimaan tuleva säteilylaki kiristää työpaikkojen radonpitoisuuksien raja-arvoja entisestään. Jatkossa niiden radonpitoisuus ei saa ylittää 300:aa becquereliä kuutio- metrissä ilmaa, mikäli tiloissa työskennellään enemmän kuin 600 tuntia vuodessa. Aiemmin viitearvo oli 400 Bq.

Jos viitearvon ylittävissä tiloissa työskennellään vain satunnaisesti tai lyhyitä aikoja, on radonaltistuksen uusi viitearvo 500 000 Bq h/m³, ja se lasketaan työntekijöiden eri työtiloissa viettämien tuntimäärien perusteella.

Uusi laki velvoittaa työnantajan selvittämään radon- pitoisuuden kaikkialla Suomessa maanalaisissa työtiloissa, läpäisevälle maaperälle rakennetuilla työpaikoilla, esimer- kiksi soraharjuilla, sekä niillä alueilla, joissa aiemmin mita- tuista pitoisuuksista yli 10 prosenttia ylittää edellä mainitun 300 becquerelin raja-arvon.

- Lakisääteisen mittausturvallisuuden piiriin kuuluu jat- kossa 102 kuntaa entisten 60:n sijasta. Se tarkoittaa noin kolmannesta kaikista kunnista ja yhteensä 220 000:ta työpaikkaa, kertoo Holmgren.

Mikäli työtila sijaitsee toisessa tai sitä ylemmässä kerrok- sessa, ei radonpitoisuutta kuitenkaan tarvitse mitata.

Tunnelien tuuletus kuntoon

Jatkossa kaikki radonmittaustulokset on ilmoitettava STUKiin, joka vastaa työpaikkojen radonvalvonnasta.

- Jos viitearvo ylittyy, työnantajan pitää pyrkiä vähen- tämään altistuksen määrää joko pienentämällä työtilojen radonpitoisuutta tai lyhentämällä työskentelyaikaa, Holm- gren kertoo.

Paras keino pitoisuuksien vähentämiseen on tuuletus. Kaikissa tunneleissa, kuiluissa ja pohjavesipumppaamoissa ilmanvaihdon tehostaminen ei onnistu tai tuulettamista ei ole työn lyhyen keston takia järkevä rakentaa.

- Silloin työturvallisuutta voi parantaa käyttämällä hengityssuojaimia. Esimerkiksi P3-luokan hengityssuojain estää tehokkaasti radonin hajoamistuotteiden kulkeutumisen keuhkoihin ja antaa riittävän suojan.

Muuta suojavaatetusta ei radonin takia tarvita, sillä se on vaarallinen vain sisään hengitettynä.

- Radonin hajoamistuotteet eivät läpäise ihoa tai siirry ihmisen verenkiertoon, Holmgren täsmentää.

Henkilötiedot annosrekisteriin

Jos työntekijöiden radonaltistusta ei saada yrityksistä huoli- matta pienennettyä alle viitearvon, on työnantajan saatava toiminnalleen STUKin myöntämä turvallisuuslupa.

- Silloin STUK antaa määräyksen seurata henkilön säteily- altistuksen määrää, laskea annokset ja raportoida ne neljä kertaa vuodessa annosrekisteriin. Samalla työntekijöistä tulee käytännössä säteilytyöntekijöitä, Holmgren sanoo.

Annosrekisteriin merkitään henkilötiedot kaikista annos- tarkkailussa olevista työntekijöistä, ja tietoja käytetään näi- den turvallisuuden varmistamiseen. Tietoja säilytetään 30 vuotta säteilytyön päättymisestä ja siihen asti, kun henkilö täyttää 75 vuotta.

Radonin aiheuttama keuhkosyöpä voidaan luokitella vain poikkeustapauksessa ammattitaudiksi. Tämä johtuu siitä, että radonin aiheuttaman syövän kehittyminen vaatii pitkän altistusajan, eikä henkilön työpaikkojen radon- pitoisuutta ole helppo selvittää vuosikymmenten jälkeen. □

HELSINGIN SALMISAAREN VOIMALAN hiilivarasto sijaitsee kalliosiloissa maan alla. Tarkastuskäynnillä työsuojeluvaltuutettu Reetta Jauhainen, työsuojelupäällikkö Anton Laari ja pääluottamusmies Rainer Åhlberg.

NUMEROIN

30 000

SAIRASTUNUTTA

Noin 30 000 suomalaista sairastuu syöpään vuosittain. Lähes 2/3 heistä paranee.

16 000

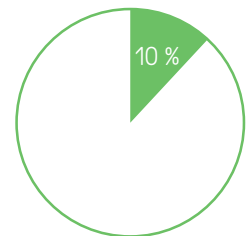
ALTISTUNUTTA

Noin 16 000 altistuu syöpävaarallisille aineille työssään joka vuosi.

300

KEUHKOSYÖPÄÄ

Radioaktiivinen radon aiheuttaa noin 300 keuhkosyöpää vuodessa.

AMMATTITAUTILUOKITUS

Työperäinen radonaltistuminen on arviolta 10–15 prosenttia kokonaisaltistumisesta. Se tarkoittaa runsasta 30:tä radonista johtuvaa keuhkosyöpää, mutta vain poikkeustapauksessa se voidaan luokitella ammattitaudiksi.

20–50-kertainen

ASBESTIALTISTUMINEN

Yleisin työperäistä syöpää aiheuttava aine on asbesti. Tupakointi yhdessä asbesti- tai radonaltistumisen kanssa nostaa keuhkosyöpärisikin moninkertaiseksi. Asbestialtistumisessa riski on 20–50-kertainen.

– Maan alla työskenneltäessä on aina työpari mukana.

Helsingin pohjalla

Salmisaaren voimalaitoksen alapuolella, syvällä Helsingin peruskalliossa, sijaitsee pääkaupunkilaisille sähköä, lämpöä ja kaukojäähdytystä tuottavan Helen Oy:n hiilivarasto. Varastossa on neljä kalliosiloa, joista hiili kuljetetaan poltettavaksi kuljettimia pitkin voimalaitokselle.

Hiililuola on juuri sellainen työpaikka, jossa mitataan säännöllisesti ilman radonpitoisuutta ja seurataan siellä työskentelevien työtuntien määrää.

Silo 4:n pohjalla, noin 120 metrin syvyydessä, ahkeri levyseppähitsaaja **Jani Liuko**. Uutta pyörintäänurin suojakoteloä asennettaessa työasento vaikuttaa kaikkea muuta kuin mukavalta, mutta mies ei vaihtaisi kirjoituspöytähommiin.

– Lakisääteisen radonvalvonnan piirissä on Helenillä tuhansia neliömetrejä eri puolilla kaupunkia. Radonia saatetaan esiintyä esimerkiksi erilaisissa yhteiskäyttötunneleissa, lämpökeskuksissa, jäähdytyskeskuksissa ja pumppaamoissa. Uuden säteilylain myötä valvonnan piiriin tulee nykyisten 72 kohteen lisäksi uusia kohteita, kertoo Helen Oy:n työsuojelupäällikkö **Anton Laari**.

Maanalaisissa kohteissa työskentelee vuosittain muutamia kymmeniä Helenin työntekijöitä, lähinnä sähkö-, kaukolämpö-, kone- ja automaatioasentajia, putkimiehiä, kiinteistöhoitajia ja polttoainelogistikkoja.

– Kukaan ei työskentele kohteissa täysipäiväisesti, vaan useimmiten kyseessä on muutaman tunnin tai korkeintaan päivän tai kahden kestävä huolto- tai korjaustyö. Tiedossani ei ole, että edes nykyisen lain mukainen radonaltistuksen raja-arvo olisi kenenkään kohdalla ylittynyt, Laari sanoo.

Myös pääluottamusmies **Rainer Åhlbergin** ja työsuojeluvaltuutettu **Reetta Jauhaisen** mukaan Helen on huolehtinut radonin torjunnasta ja radonaltistuksen seurannasta mallikkaasti.

– Käytössä on sähköinen kulunvalvonta. Jokaisella tunneleihin ja maan alla oleviin kohteisiin menevällä on työmääräys ja lisäksi hän ilmoittaa valvomoon mihin menee, kertoo Åhlberg.

Radonpitoisuutta mitataan tunnelien seiniin kiinnitetyillä radonpurkeilla. Uusiin kohteisiin mentäessä mukaan voidaan ottaa liikuteltava mittalaite, josta saadaan suuntaa antavat arvot ilman radonpitoisuudesta.

– Tärkeintä on huolehtia tilojen riittävästä tuuletuksesta. Joissain tunneleissa radonpitoisuus on sitä tasoa, että sinne järjestetään lisätuuletus työskentelyn ajaksi, Jauhaisen kertoo.

Maan alla työskenneltäessä noudatetaan muutenkin erityistä varovaisuutta. Mukana on kypärän, turvakengien ja työhaalarin lisäksi monikaasumittari, joka hälyttää räjähdyspitoisista kaasuseoksista, ilman kohonneesta hähkämepitoisuudesta tai liian matalasta happipitoisuudesta.

– Lisäksi maan alla työskennellään aina työparin kanssa. Vain lyhyille tarkistuskäynneille voi mennä yksin, sanoo Reetta Jauhainen.

JHL:LÄINEN Jani Liuko asennushommissa hiilivaraston pohjalla. Ilman radonpitoisuuden takia työskentelyajat maanalaisissa kohteissa pidetään minimissä.

HELSINGIN alapuolella risteilee satoja kilometrejä tunneleita ja yhteyskäytäviä. Auton ratissa pääluottamusmies Rainer Åhlberg.

Mitä mieltä olet poliittisista lakosta?

NOIN 10 000 JHL:n jäsentä osallistui lokakuussa poliittiseen lakoon. Samalla virisi keskustelu kyseisten lakkojen oikeutuksesta. Elinkeinoelämän keskusliitto EK vaati poliittisten lakkojen rajoittamista lailla ja keston lyhentämistä. Eräät menivät vielä pidemmälle ja vaativat niiden kieltämistä kokonaan.

Mitä mieltä olet poliittisista lakosta? Onko niitä liikaa vai kuuluvatko ne demokratiaan? Kysymme asiaa JHL:n aktiiveilta.

TULEEKO MIELEESI KYSYMYS,
jonka haluat esittää JHL:n jäsenille?
Lähetä se osoitteeseen motiiviraati@jhl.fi

Ilmari Kuokkanen
työsuojeluvaltuutettu
TAMPERE

Poliittiset lakot ovat oikeutettuja siinä kuin muutkin lailliset lakot, vaikka työrauhavelvoite olisikin voimassa. Kyseisen velvoitteen tulisi koskea myös hallitusta, ja kuitenkin se on omilla esityksillään rikkonut sitä.

Jos ajatellaan tuoreinta irtisanomislain heikennyksestä johtunutta lakkoa, on hallitus omilla toimillaan vienyt leivän perheitä ja saanut aikaan paljon pahempaa kuin JHL:n jäsenet kaksi päivää kestäneellä poliittisella lakolla.

Poliittisia lakkoja ei saa lainasäädännöllä rajoittaa. Jos hallitus tekee päätöksiä, joissa ei ole päätä eikä häntä, on kansalaisten voitava reagoida. Se kuuluu demokratiaan.

Riitta Hienonen
pääluottamusmies
VANTAA

Poliittiset lakot ovat täysin oikeutettu työtaistelutoimi eikä niitä saa kieltää tai rajoittaa. En myöskään ymmärrä EK:n ehdotusta siirtää lakot vapaa-ajalle – mitäs lakkoilua se olisi?

Poliittisilla lakkoilla ajetaan jokin yhteiskunnallinen päämäärä tai vastustetaan hallituksen päätöksiä. Suomessa poliittisia lakkoja on harvoin. Lokakuun lakko oli täysin oikeutettu, koska hallituksen eduskuntakaudella tekemät leikkaukset kohdistuvat pienituloisiin ja lisää heikennyksiä olisi ollut tulossa.

Itse olen osallistunut sekä aktiivimallia että pakkolakeja koskeviin poliittisiin mielenilmauksiin, ja osallistun toistekin, jos on aihetta.

Joni Leppänen
luottamusmies,
TS-varavaltuutettu
JYVÄSKYLÄ

Olin itekin mukana lokakuun kaksipäiväisessä poliittisessä lakossa.

Poliittinen lakko, niin kuin lakkoilu ylipäätään, on äärikeino mutta sallittu ja täysin laillinen tapa vaikuttaa hallituksen toimiin.

Mielestäni lakko-oikeutta ei käytetä Suomessa väärin, eikä meillä lakkoilla paljon, poliittisista syistä vielä vähemmän.

EK:n ehdotusta lakko-oikeuden rajoittamisesta tai sen keston lyhentämisestä en ymmärrä.

Järjestö on omilla päätöksillään vetäytynyt keskitetyistä tupoista ja neuvottelupöydästä, eikä ole enää sopijaosapuoli. Sivusta on helppo huudella, sanon minä.

Rent på rätt sätt

Sjukhusbiträdet Alexandra Capatina ville veta hur man ska städa rätt och utbildade sig till anstaltsvårdare på läroavtal.

text Hellevi Raita foto Robert Jansson

Snön gnistrade i kölden och tyngde ner trädgrenarna till marken när Alexandra Capatina steg av Sverigebåten i Mariehamn i januari 2010 efter den långa bussresan från Bukarest till Stockholm. Bara en månad tidigare hade hon träffat sin nuvarande make hemma i den rumänska hamnstaden Constanța, dit han kommit för att fira julen. Han hade bott på Åland i sex år och bad henne följa med.

- Det var som att stiga in i en saga, säger Capatina om hur det kändes att landa i den åländska vintern.

Hemma i Constanța hade Capatina jobbat på ett snabbmatställe, utan utbildning efter grundskolan. Nu gick hon hemma utan att kunna gå på en svenska-för-Invandrare-kurs och försökte lära sig svenska med hjälp av sin man. Capatina hittade webbkurser i Sverige och pluggade på, och talar nu flytande svenska. Efter ett halvt år fick hon jobb på ett tvätteri och började senare städa på ett daghem i Jomala som extrajobb. Redan då hon jobbade på tvätteriet ville Capatina utbilda sig och tog reda på en läroavtalsutbildning, men det var hennes chef inte intresserad av.

- När jag jobbade för barn var det viktigt för mig att veta med vilket medel jag ska minska risken för smitta när de haft mag-sjuka. Jag skulle aldrig lämna mina barn att bli smittade på dagis när vi kan få bort det där med städning.

Bytte läroavtalsutbildning

Capatina började gå en läroavtalsutbildning på eget initiativ, men utbildningen skedde i Vasa och hon fick följa med genom en videolänk. Då kunde hon inte känna på materialen som presenterades eller följa med på företagsbesök.

- Man vågar ju inte själv gå till firmorna och fråga: Hur städar ni här?

I oktober 2017 fick hon jobb som sjukhusbiträde på Ålands sjukhus som erbjuder sina anställda möjlighet till läroavtal via Edupoli som gav närundervisning på Åland. Någon tog paus i sin utbildning och plötsligt fick Capatina plats i klassrummet.

- Det är inte så enkelt att städa som det låter. Jag ville veta vilket medel som inte skadar golvet, hur mycket vatten jag ska använda och med vilken duk jag ska torka toaletten. Jag hade ingen aning om hur ett plastgolv eller ett linoleumgolv ser ut.

Det gäller också att kunna klä sig rätt. När sjukhusbiträden går in i isolerade rum har de alltid extra långa och tjocka handskar och engångsförkläden på sig. Om det finns risk för luft-

LUE
SUOMEKSI
motivilehti.fi

– Det är inte så enkelt att städa som det låter.

CAPATINA är nöjd med desinficeringsapparaten som desinficerar ett isoleringsrum med väteperoxid på tre minuter.

ALEXANDRA CAPATINA (t.v.) fick hjälp av sin chef Carina Salin med att byta läroavtalsutbildning. Sjukhuset uppmanar anställda att utbilda sig, säger Salin.

buren smitta eller om det gäller en patient som måste skyddas mot smittor har de också munskydd.

- Vi som har utbildning vet hur vi ska skydda oss. Vår uppgift är att föra informationen vidare till dem som saknar utbildning.

I juni fick Capatina sin examen som anstaltsvårdare. Utbildning är inte en förutsättning för att man ska få jobb som sjukhusbiträde, men arbetstagarna uppmanas att utbilda sig, säger Capatins chef Carina Salin som också var hennes handledare under läroavtalsutbildningen. Av de 67 som jobbar inom städ har 19 en utbildning.

Capatina städar nu på den medicinska avdelningen. I uppgifterna ingår också att förbereda och servera måltider till patienterna.

- Det var en överraskning för mig att fast jag bara är städare säger patienterna att vi är jätteviktiga och gör ett jättefint jobb.

Rumänerna näst största gruppen

Åland har sett en kraftig invandring och samtidigt en kraftig ökning i antalet invånare under 2000-talet. Andelen personer med utländsk bakgrund har ökat från 5,2 procent år 2000 till 14,6 procent förra året. Rumänerna är den näst största gruppen, enligt Statistikcentralen. Sjukhusbiträdena på Ålands hälso- och sjukvård är också en internationell trupp och flera av dem kommer från Rumänien.

Capatina upplever att hon blivit väl mottagen på Åland och beskriver sjukhuset som den bästa arbetsplats man kan ha.

- Jag har aldrig känt att jag blivit åsidosatt på grund av språket eller för att jag kommer från ett annat land. Det har gjort att jag har vågat tala svenska.

Personalen på avdelningarna där hon städar är otroligt fina och kan hjälpa till om det behövs, säger hon.

- Avdelningschefen på min avdelning vill att alla ska vara med på avdelningsmöten. Det är bra för då får vi höra deras önskemål och kan planera vårt arbete. Och hon visar jättestort intresse för att alla ska trivas lika bra på avdelningen oavsett vad man har för uppgift.

"Ta med nykomna"

Carina Salin säger att det är viktigt att ta med invandrade medarbetare i de sociala sammanhangen på jobbet - att bjuda med dem i kaffebordet och på möten och se till att de kommer till tals på möten. Man kan också bjuda med nykomna kollegor i privata sammanhang.

- Jag tycker det är viktigt som chef eller anställd att vara öppen mot den andras kultur. Man kan fråga dem hur de firar påsk och vad de äter för mat i sitt hemland, säger Salin.

Capatina tycker det är viktigt att invandrare får lära sig om lokala traditioner, till exempel midsommarfirandet.

- På långfredagen sade två kollegor att nu får vi väl ta våra kvastar och flyga till Blåkulla och jag såg på dem och undrade vad håller ni på med, vart flyger ni. De förklarade och då sa jag okej, jag hämtar min svarta katt, skrattar hon.

Nu har Alexandra Capatina och hennes make två små söner, och inga tankar på att lämna Åland. Däremot har Capatina redan planer på att utbilda sig till närvårdare. □

Minäkö muka hauska?

Kiti Kokkonen nousi koko kansan tietoisuuteen Putouksen Tanhupallona. Tosi asiassa hän on viihteen veteraani ja hauskuttaja jo toisessa polvessa. Hänelle komedian tekeminen on vakava juttu.

teksti Ulla Puustinen kuvat Vesa Tyni

Raskas, ahdistava ja surumielinen. Sellainen on perinteinen Suomi-brändi. Kalevalasta ei löydy happy endejä, vaan murhetta ja väkivaltaisia loppuja. Tutut sananlaskumme todistavat saman: ”Itku pitkästä ilosta” ja ”Kasvaa se mies räkänokastakin, vaan ei tyhjän naurajasta”.

Myös näyttelijä **Kiti Kokkonen** sanoo olevansa perusluonteeltaan supisuomalainen synkistelijä. Punaisen kiharapilven lomasta pilkottavat otsajuonteet paljastavat, että synkistely on.

- Melankolinen on oikea sana kuvaamaan luonnettani. Vaikka kykenen näkemään elämässä myös humoristisen puolen, olen koko ajan huolissani jostain, Kokkonen sanoo.

- Juuri nyt olen ihan varma siitä, että en enää ikinä näe aamulla ulos päästämäni Mini-kissaa.

Haastattelua tehdään kevyistä komedioista tutussa Linnanmäen Peacock-teatterissa, mutta Kokkonen on ihan vakavissaan.

- Jo lapsena tiedostin, että elämme vain ohikiitävän hetken. Ja että elämään kuuluu paljon surua, yksinäisyyttä ja luopumista.

Ihmiselon kummallisuuksiin kuuluu se, että muita Kokkonen puhe sekä hänen kirjoittamansa tekstit tuppaavat naurattamaan.

- Olen pienestä asti kirjoittanut mielestäni vakavaa ja dramaattista tekstiä. Näytin tekstejä silloiselle *Trendi*-lehden päätoimittajalle **Hanna Jensenille**, ja hän piti niitä hauskoina, Kokkonen muistaa.

Kun kolumneja sitten alettiin julkaista lehdissä, oli yllätys vielä suurempi: Kokkoselle valkeni, että hänen vakaviksi tarkoitettamansa tekstit muuttuvat lukevan yleisön silmissä koomiksiksi. Se hämmentää häntä yhä.

Yksi tyrmäys ja kolmet pakit

Kiti Kokkonen syntyi Helsingissä 1974 **Ere Kokkonen** ja **Titta Jokisen** perheeseen. Vuonna 2008 kuollut isä muistetaan ohjaamistaan Uno Turhapuro -elokuvista ja yhteistyöstä **Spede Pasasen** kanssa. Lisäksi hän toimi pitkään

MTV:n viihdepäällikkönä. Myös äiti Titta Jokinen on tehnyt pitkän uran näyttelijänä, laulajana ja viihdyttäjänä.

Alun perin Kiti Kokkosesta piti tulla pankkivirkailija. Pikku hiljaa lapsuuden haaveammatti vaihtui kuitenkin esiintyväksi taiteilijaksi.

- Pettymys oli valtava, kun en päässyt Kallion ilmaisutaidon lukioon.

Kokkonen oli pitänyt sisäänpääsyä itsestään selvänä ja pöyristyi, kun hänessä ei nähty nupulla olevaa taiteilijaa.

Myös Teatterikorkeakoulun pääsykokeista Kokkonen sai pakit - peräti kolme kertaa. Kallion lukion pettymyksen rinnalla se kuitenkin kalpenee.

- Ymmärsin valintaraadilta saamani palautteen. Teatterikorkeaan etsittiin mahdollisimman muuntautumiskykyisiä opiskelijoita ja minua pidettiin karikatyyrimäisenä ja maneeritani liian voimakkaana, hän sanoo.

Pettymystä loivensi se, että samoihin aikoihin Kokkonen dubbasi piirrettyjä sekä esiintyi radiomainoksissa ja joulukalenterissa mainosalan töiden lisäksi. Pian myös näyttämölle löytyi toinen reitti.

- Kun pääsin Helsingin Ylioppilasteatteriin, sain itsevarmuutta ja opin lisää näyttelijäntyöstä. Siellä pääsin tekemään hyvin erilaisia rooleja, myös dramaattisia. Minulle avautui uusi maailma enkä enää lokeroinut itseäni, vaikka olenkin mieltenyt komedialliseen ilmaisuun. Oikeasti lempilajini on tragikomedialla.

Maailmanloppu on lähellä

Ennen siirtymistään täysipäiväisesti teatterin pariin Kokkonen ehti työskennellä kymmenkunta vuotta mainostoimistossa.

- Jätin tuotanto-AD:n hommat kevein sydämin, sillä mainosala edusti minulle liian rahakeskeistä maailmaa. Siitä elämänvaiheesta jäi kuitenkin muutamia hyviä ystäviä ja graafisen suunnittelun taidot.

Niille taidoille on ollut käyttöä, sillä Kokkosella on ollut tapana suunnitella ja taittaa Suomen Komediateatterin ja sen edeltäjän Komediateatteri Arenan esitysten käsiohjelmat ja julisteet.

AIKAJANA

- 1974 Syntyi Helsingissä
- 1982 Ensimmäinen televisiorooli (Kolme mummoa)
- 2004 Ensimmäinen kirja julki (Terveisin Karo)
- 2010 Suomen Komediateatterin taiteellinen johtaja
- 2012 Lauloi Hevisauruksen levyllä

*– Melankolinen
on oikea sana
kuvaamaan
luonnettani.*

– Jätin mainosmaailman kevein sydämin, sillä se edusti minulle liian rahakeskeistä maailmaa.

Nykyään Kokkonen toimii Suomen Komediateatterin taiteellisena johtajana. Imitaattori **Jarkko Tammisen** kanssa hän vastaa Linnanmäen Peacockin ohjelmasisällöstä seuraavat kaksi vuotta.

Tänä syksynä aika on kulunut Maailmanlopun revyyyn parissa, sillä Kokkonen on yksi revyyyn käsikirjoittajista. Lisäksi hän revittelee lavalla yhdessä **Krisse Salmisen, Niina Lahtisen, Riku Niemisen** ja muiden näyttelijöiden kanssa.

Marraskuun lopussa ensi-iltaan tulee Kokkonen tähdittämä elokuva *Swingers* - tyylijaliltaan parinvaihtokomedia. Kyseessä on näyttelijä **Pamela Tolan** esikoisohjaus.

- Oli kiinnostavaa päästä tekemään elokuva itseleni täysin vieraasta aiheesta. Vaivaantuneisuus ja häpeä sekoitettuna uteliaisuuteen on mielestäni nerokas lähtöasetelma komedialle.

Kokkonen kehuu elokuvan työryhmää upeaksi ja maltaa tuskin odottaa ensi-iltaa ja lopputuloksen näkemistä.

Lokakuussa Kokkoselta ilmestyi jo toinen lapsille ja lapsenmielisille suunnattu askartelukirja. Tuhti, lähes sataisivuinen *Tanhupallon joulukirja* sisältää 24 jouluaiheista askarteluohjetta ja muuta kivaa.

- Olen jouluihminen. Alan odottaa aattoa jo tammikuussa, hän sanoo ja asettuu kuvattavaksi lehden kanteen.

Kun kuvaaja kääriäisee jouluvalot tähden kaulaan, Kokkonen innostuu silmin nähdessä.

- Vau, näin pitäisi kaikkien koristautua joulu-aattona!

Sellaista elämä on

Koko kansan tutuksi Kokkonen tuli viime keväänä voitettuaan *Putous*-viihdeohjelman sketsihahmo-kilpailun. Hänen ideoimansa ja esittämänsä *Tanhupallo* iski suomalaisten nauruhermoon.

Kokkosta oli varoitettu, että *Putouksen* suosio heijastuu arkeen, mutta silti se pääsi yllättämään.

- Olen paitsi synkistelijä myös erakkoluonne, ja *Putouksen* tuoma yhtäkkinen julkisuus ja yksityisyyden menetys ahdistivat. Yhteydenottoja tuli joka suunnasta, ja tuntui, että jokainen halusi minusta jotain, enkä yksinkertaisesti kyennyt repeämään niin moneen suuntaan. Tuli pieni paniikki.

Kuvaavaa oli, että kun pikkunoidat olivat liikkeellä palmusunnuntaina, Kokkonen ja hänen muusikko-

miehensä **Olli Tikan** espoolaiskodin ovikello soi 50 kertaa.

- Aiempina vuosina meillä oli poikennut nollasta kolmeen virpojaa.

Mikä vaaleanpunaiseen ballerina-asuun ja röyhelöhameeseen pukeutuneessa *Tanhupallossa* sitten viehättää?

- Se minuakin ihmetyttää. Ehkä lapsihahmon suulla kerrotut havainnot ympäröivästä maailmasta naurattavat, mutta vastaanotto olisi kenties toinen, jos äänessä olisi aikuinen, Kokkonen mieltii.

Katsojien nauruun sekoittui myös huolta, sillä moni piti *Tanhupallon* hiukan repaleista perhe-taustaa vähintäänkin kyseenalaisena, jopa traagisena.

- Meidän kaikkien suvussa tai tuttavapiirissä on varmasti ainakin yksi alkoholisti ja rikollinen tai joku, jolla on parkkisakot maksamatta. On avioeroja ja uusperheitä. Sellaista se elämä on.

Palauteryöppy pieniltä ja pyöreiltä

Putouksen uudet jaksot ja sketsihahmot pyörivät jo televisiossa, mutta *Tanhupallolle* riittää kysyntää messuilla ja muissa tapahtumissa.

- Pukeudun *Tanhupalloksi* ainakin pari kertaa kuukaudessa. Tulee kutsuja, joihin haluaisin vastata myöntävästi mutta muiden kiireiden takia joudun sanomaan ei. Ilta painotteisiin tilaisuuksiin tai ravintolakeikoille *Tanhupallo* ei pääse, koska hän on vasta kuuden vanha, selittää Kokkonen.

Luomastaan hahmosta hän saa edelleen runsaasti palautetta. Negatiivisia on tullut vain kaksi, mistä näyttelijä on ihmeissään.

- Otin ne oikein talteen. ”Ihan paska”, kuului yksi kommentti. Toinen kirjoitti, että ”menetti elämänsä halunsa, kun tämä pinkki läskipallero voitti”.

Myös kasvatuksen ammattilaiset ovat kiitelleet, sillä *Tanhupallon* varjolla on ollut helppo puhua lasten kanssa kiusaamisesta.

- Me ollaan kaikki sellaisia kuin ollaan. Tuntuu hyvälle, jos *Tanhupallo* on myötävaikuttanut siihen, että hyväksymme toisemme juuri sellaisina kuin olemme.

Aivan erityisesti koomikon sydäntä lämmittää lapsilta sekä pieniltä ja pyöreiltä tullut palaute. Ilmankos, sillä hän on itsekin vain 148,5 senttiä pitkä. □

2015

Vuoden uusperheteko näytelmästä Uusioperh(s)e

2013

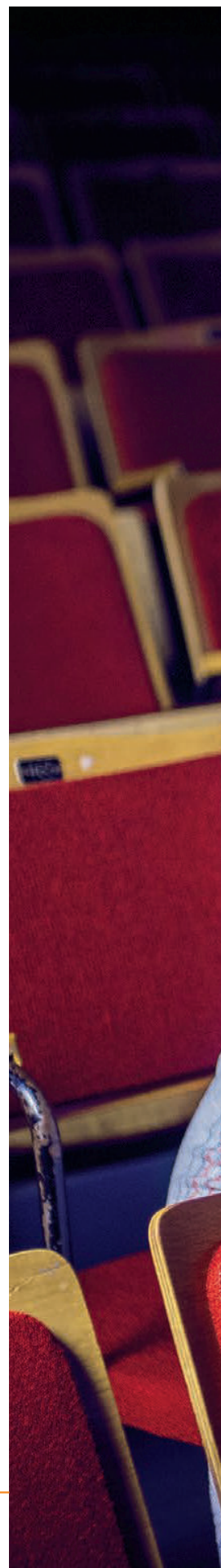
Tangelstiinan rooli elokuvassa Onneli ja Anneli

2018

Osallistui *Putouksen*, voitti sketsihahmokisan

2018

Maailmanlopun revvy ja rooli *Swingers*-elokuvassa

Motiivini

MIKÄ KOMEDIAN TEKEMISESSÄ ON TÄRKEINTÄ?

On löydettävä tuore näkökulma tuttuun aiheeseen, ja uskallettava olla nolouteen asti rehellinen.

MILLAINEN TEINI TANHUPALLOSTA VOISI TULLA, PISSIS, PYHÄKOULUTYTTÖ VAI ONGELMANUORI?

Luulen, että hän kirjoittaisi päiväkirjaa ja olisi melkoinen draamakuningatar.

OLETKO OLLUT KOSKAAN LAKOSSA?

Yhden päivän, kun työskentelin nuorena mainostoimistossa.

Firmalla oli mennyt hyvin ja sitten menikin hiukan huonommin, ja meiltä vietiin kuukauden lounassetelit.

Lakkoilu moisen takia hävettää vieläkin.

Alueelta

Yhdistysten ilmoituksia alueittain. Kokous, koulutus- ja tapahtumailmoitukset löytyvät myös jhl.fi/tapahtumakalenteri.

Etelä-Suomi

Lohjan sairaalan JHL 134

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 17.30
Lohjan sairaalan hallinnon kokoushuone
2:ssa. Kahvitarjoilu!

Järvenpään JHL 213

Sääntöm. syyskokous 29.11. klo 18
Kahvila Cooperin kulma, Myllytie 11,
Järvenpää. Tilaisuudessa tarjolla
kevyttä iltapalaa.

Rinnekodin henkilökunta JHL 598

Sääntöm. syyskokous 30.11. klo 17.30
Ravintola The Happy Red Onion, Vantaa,
Myrmymäki. Kokouksessa käsitellään mm.
v. 2019 toimintasuunnitelma, talous-
arvio ja valitaan toiminnantarkastajat
v. 2019. Kokous on tarkoitettu kaikille
Rinnekodin JHL:n jäsenille! Yhdistys
tarjoaa kokouskahvit klo 17 alkaen.

Ympäristöntekijät JHL 846

Sääntöm. syyskokous 15.12. klo 13
JHL-opisto, Sörnäisten rantatie 23, Hel-
sinki. Kokouksessa käsitellään sääntö-
määräisten asioiden lisäksi yhdistyksen
lakkauttaminen.

Helsingin Liikennealan Eläkeläiset ry

Kokous 3.1. klo 16 HKL Vallilan varikon
ravintola, Hämeentie 86, Helsinki.

Helsingin kunnalliset perhepäivähoitajat JHL 20

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 18.15
Rpph. Omppu Siemenkuja 4, Malmi
Helsinki. Kokouksessa valitaan
toimihenkilöt seuraavalle kaudelle
puheenjohtaja, hallitus, luottamusmie-
s ja varaluottamusmie. Kokous päättää
vuoden 2019 toimintasuunnitelma-
sta ja budjetista. Käsittelemme ajankoh-
taiset edunvalvonta-asiat. Tule mukaan
yhteiseen tekemiseen ja turvaamaan
Helsingin perhepäivähoitajien tulevai-
suutta, yhdessä saamme paljon aikaan.
Kokouksessa on tarjolla pientä purtavaa
ja arvotaan kokousporkkana.

Länsi-Uudenmaan Sairaalayhdistys JHL 063

- Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 18
Strandis. Ilm. tarja.ekberg@hus.fi tai
puh 050 061 8245. viimeistään 23.11.
Tervetuloa!
- Stadgeenligt höstmöte 28.11 kl 18
Strandis. Anmälningar tel 050 061 8245
eller tarja.ekberg@hus.fi senast 23.11.

Itä-Suomi

Kuopion yliopistollisen sairaalan JHL 124

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 16-18
KYS, rakennus 4, 0-krsk, kokoushuone
Tervetuloa vaikuttamaan yhteisiin
asioihimme. Kahvitarjoilu.

Meijän sote JHL 212

Sääntöm. syyskokous 4.12. klo 18
Pohjois-Karjalan keskussairaalassa,
talo 8/pohjakerros, Tikkamäentie 16,
80210 Joensuu. Kahvitarjoilu.

Kaakkois-Suomi

Etelä-Savon yksityiset JHL 140

Pikkujoulut 8.12. klo 18 Ravintola Talli,
Patteristonkatu 2, Mikkeli. Jouluruokailu
jäsen 10 €, avec 36 € ravintola Tallissa.
Ilm. 3.12. mennessä tekstiviestillä 050
347 7463. Samaan viestiin tieto erikois-
ruokavaliosta. Maksu ilm. yhteydessä
tilille FI80 8000 1401 1915 81.

Oulu

Oulun kaupungin työntekijät JHL 024

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 18 SAK:n
aluepalvelukeskuksen kahvio, Mäkelinin-
katu 31, 5 krs. Kahvitarjoilu.

Satakunta

Porin KTV:n sairauskassa

Porin KTV:n sairauskassan kassan-
kokous kassan jäsenille 29.11. Scandic
Porissa. Kahvi klo 17.30 ja kassan-
kokous klo 18.

Nakkilan kunta-alan ammattiyhdistys JHL 374

Yhdistyksen jäsenille tarjolla joulu-
puuroa ja rusinasoppaa OP:n kokous-
tilassa 18.12.18 klo 18-20 jouluisen
elävän musiikin kera. Ilm. ennakkoon
10.12. mennessä Marialle 040 827 2533.
Tervetuloa jouluisen hetkeen.

Varsinais-Suomi

Raideammattilaisten V-S os. 201 JHL

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 18
Kortteliravintola Kerttu, kokous-/
saunatila alakerta, Läntinen
Pitkäkatu 35, Turku. Kahvitarjoilu.

Turun teknisten ja hyvinvointialojen ammattilaiset JHL 553

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 18 yhd.
toimitilassa, Kaskenkatu 17 A 14, Turku.
Kahvitarjoilu.

Turun ammatillisen opetus- toimen henkilökunta JHL 495

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 16.30
ravintola Amistoteles, Lemminkäisenka-
tu 14-18 B (DataCity). 1. kerros

Kunniajäsenyydet

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto
JHL ry:n hallitus on kokouksessaan
myöntänyt kunniajäsenyyden seu-
raaville

Hannu Koivisto, yhd. 395, Haapajärvi

Aikataulu 2019

Nro Aineistopv. Ilmestyy

1	3.1.	23.1.
2	21.2.	13.3.
3	2.4.	24.4.
4	14.5.	5.6.
kesätauko		
5	8.8.	28.8.
6	5.9.	25.9.
7	10.10.	6.11.
8	20.11.	11.12.

Tiedoksi

JHL:n kalenterista oli hallituksen
jäsenien listasta jäänyt puuttumaan:
varsinainen jäsen Karita Alanko sekä
henkilökohtainen varajäsen Päivi Alho.

AY-JALKAPALLO ja TUL CUPIN FINAALIT maaliskuussa Lahdessa

Järjestyksessään 36. ammatti-
yhdistysten jalkapallon mestaruus-
turnaus pelataan 23.-24.3.2019
Lahden Mukkulassa.

Turnauksen yhteydessä pelattavat
TUL:n finaaliottelut juhlistavat samalla
liiton 100-vuotista taivalta. Ay-turnaus
pelataan perinteisesti isolla kentällä,
täysmiehisin joukkuein kahdessa eri
sarjassa (kilpa ja harraste).

Osanottomaksu joukkueille 300 euroa.
Viimeinen ilmoittautuminen turnauk-
seen 3.12.2018. Osanottomaksun suo-
rittaminen vahvistaa ilmoittautumisen.

Kannattaa olla nopea, sillä paikkoja
on rajoitetusti ja otamme joukkueet
mukaan ilmoittautumisjärjestyksessä.

Yhteystiedot:
ayjalkapallo@gmail.com,
045 787 20641 (Pasi Lahti).
TERVETULOJA!

Ilmoitusten jättäminen

Yhdistysilmoitukset jätetään
osoitteessa www.jhl.fi/toiminta/
jarjestotoiminta/ yhdistykset/
laheta-tapahtuma

Mikäli haluat kokousilmoi-
tuksen lehteen, täytä lomakkeen
kohta 3, jossa ruksaat kohdan
”Haluan tapahtuman myös Mo-
tiivi-lehteen”.

Vuoden hoitaja 2018 on Tanja Heikurinen Salosta

JHL:n vuoden 2018 hoitajaksi on valittu Salon kaupungin kotihoitossa työskentelevä Tanja Heikurinen. Valinta julkistettiin Sote-festareilla marraskuun alussa.

teksti ja kuva Ulla Puustinen

Vanhusten kotihoitosta kuuluu harvoin hyviä uutisia - ikäviä sitäkin useammin. Hoitajat juoksevat kieli vyön alla asiakkaalta toiselle, vastassa on aina vaan huonokuntoisempia asiakkaita ja kohta hoitajatkin uupuvat ja kyynistyvät, koska eivät voi antaa vanhuksille parastaan.

JHL:n vuoden hoitajaksi valittu **Tanja Heikurinen** myöntää, että kotihoitossa ei ole aikaa jahkailuun mutta silti alalla puhutaan hänen mielestään ihan liikaa kiireestä.

- Myös me hoitajat kylvämme sitä sanaa, ja niinpä kiire on alkanut määrittää koko kotihoitoa.

Jatkuva kiireestä puhuminen karkottaa sijaiset, joita kipeästi tarvittaisiin. Myös kotihoiton asiakkaat saattavat sanoa hoitajalle, että "et sää varmaan ehdi".

- Minä vastaan, että kyl mä ehdin, ja annan kiireen mennä ohi.

Raskasta mutta palkitsevaa

Tanja Heikurinen, 44, valmistui vuonna 1994 kodinhoitajaksi ja on työskennellyt siitä lähtien Salon kotihoitossa. Vuonna 2006 hän suoritti työn ohessa sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon (lähihoitaja).

- Kotihoito on minun juttuni: yksikään päivä ei ole samanlainen, eikä koskaan tiedä, mitä on vastassa, kun asiakkaan oven avaa, hän perustelee.

Työ on fyysisesti ja henkisesti raskasta, mutta Heikurisen mielestä myös hyvin palkitsevaa.

- Olen joillekin yksin asuville vanhuksille päivän ainoa ihmiskontakti. Sen ajan kun olen asiakkaan luona, pyrin olemaan vain häntä varten. Aamukäynnillä en ehdi kahvi-seuraksi, mutta iltapäivällä yritän järjestää hetken sitä varten, jos se tekee asiakkaan onnelliseksi.

Heikurisen positiivinen asenne vakuutti myös vuoden hoitaja -valinnan tehneen JHL:n johtoryhmän. Näin häntä luonnehditaan valintaperusteissa: "Heikurinen kohtaa asiakkaat aitoina ihmisinä, ei työkohteina. Hän kehittää työtään, etsii ratkaisuja haasteisiin ja puuttuu epäkohtiin ja ongelmiin, kun on sen aika."

Vuoden hoitaja -ehdotuksia tuli kaikkiaan 16. Tanja Heikurista ehdottivat hänen oma yhdistyksensä Suur-Salon JHL ja Varsinais-Suomen hoitajaverkosto.

Soveltuvuustestit takaisin

Kuluneena syksynä hoitoalaa on puhuttanut alalle pyrkivien soveltuvuuskokeista luopuminen. Useimmat oppilaitokset luopuivat niistä jo pari kolme vuotta sitten, ja nyt on havahduttu siihen, että lähihoitajiksi valmistuu sosiaali- ja terveysalan tehtäviin sopimattomia.

Tanja Heikurinen toimii Salon itäisen kotihoitoalueen työpaikkaohjaajana ja on omin silmin nähnyt, mihin psykologin haastattelusta ja soveltuvuuskokeista luopuminen on johtanut.

- Osa opiskelijoista suoriutuu työssä-oppimisjaksoista vaikeuksitta mutta sitten on niitä, jotka eivät tiedä oikein mitään mistään. On henkisesti huonosti voivia, lääkeriippuvaisia tai muuten vaan avuttomia, joille pitää kertoa ihan perusasiat, hän sanoo.

Kotihoitossa työntekijöillä on suuri vastuu asiakkaiden hyvinvoinnista, koska työtä tehdään enimmäkseen yksin. Siksi alalle hakevien soveltuvuus ja motivaatio tulisi Tanja Heikurisen mielestä selvittää ennen opiskelupaikan myöntämistä.

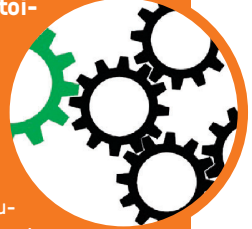
- Jos ei ole itse henkisesti tasapainossa, ei kykene hoitamaan monisairaita vanhuksia, hän huomauttaa. □

JHL kouluttaa

Alla joitain poimintoja JHL-opiston ensi kevään kurssitarjonnasta. Lisää mielenkiintoisia ja kehittäviä kursseja löydät vuoden 2019 koulutusoppaasta ja osoitteesta jhl.fi/koulutus

Edunvalvonnan ja yhteistoiminnan johdanto, 3 pv, 21.-23.1., JHL-opisto

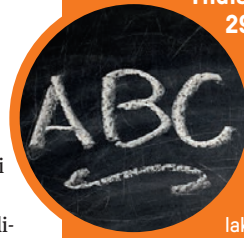
Kurssilla perehdytään liiton, paikallisen edunvalvonnan, yhdistysten ja toimijoiden tehtäviin sekä vaikutusmahdollisuuksiin luottamus-, työsuojelu- ja yhteistoimintatehtävissä. Kurssi on avoin kaikille jäsenille. Haku päättyy 17.12.

Yhdistystoiminnan ABC, 3 pv, 29.-31.1., JHL-opisto

Kurssilla perehdytään JHL-yhdistyksen tehtäviin, yhdistystoiminnan perusteisiin sekä yhdistyksen rooliin jäsenten edunvalvojana. Kurssin jälkeen opiskelija osaa soveltaa yhdistyslakia ja sääntöjä sekä tuntee vastuunsa yhdistyksen hallituksen jäsenenä.

Kurssi on hyvä pohja myöhemmille järjestökurseille, ja se on avoin kaikille aktiiveille ja aktiiviksi aikoville. Haku päättyy 24.12.

Sosiaali- ja terveysalan opintopäivät, 2 pv, 9.-10.2., Ruka

Opintopäivät on tarkoitettu sosiaali- ja terveysaloilla työskenteleville jäsenille Oulu-Kainuun ja Lapin alueilta. Opintopäivien teema on Hyvinvointi edellä. Ajankohtaisten ammatillisten sisältöjen lisäksi aiheina on työhyvinvointi ja työkyky. Haku päättyy 31.12.

Esimiesvalmennus, 3 osaa, 3x3 pv, osa I 23.-25.1., JHL-opisto

Esimiesvalmennuksen tavoitteena on esimiestyöhön ja johtamiseen liittyvien valmiuksien ja osaamisen vahvistaminen ja kehittäminen. Valmennusprosessin aikana perehdytään esimiestyön perusteisiin, esimiehen rooliin ja tehtäviin sekä oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Lisäksi kurssilla käsitellään esimiestyön haastavia tilanteita ja tarkastellaan yhteistoiminnallista tuloksellisuuden ja työhyvinvoinnin johtamista sekä johtamista muutostilanteissa. Valmennusosioiden aikana tehdään omaa esimiestyötä ja työyhteisöä kehittäviä tehtäviä. Valmennukseen osallistuminen edellyttää sitoutumista valmennuksen kaikkiin osiin. Osallistua voi kaikkialta Suomesta. Haku päättyy 10.12.

Mitä tarkoittaa kolmikanta?

Sana kolmikanta on jälleen tapetilla. Hallitus ja työmarkkinajärjestöt kokoontuivat jälleen kolmikantaisesti marraskuussa, kun pääministeri **Juha Sipilä** kutsui työmarkkinajärjestöt neuvottelemaan irtisanomislaista ja muun muassa työttömien aktiivimallista.

Kolmikantajärjestelmä on osoittautunut erittäin sitkeäksi: sen juuret johtavat aikaan ennen toista maailmansotaa ja se on selvinnyt historiansa aikana lukuisista koettelemuksista.

Työryhmä ilmoitti kolmikantaneuvottelujen päättyneen tältä erää maanantaina 5. marraskuuta. SAK kertoi työskentelyn sujuneen rakentavasti.

Mutta mikä kolmikanta itse asiassa on - ja mitä sille kuuluu?

MISTÄ ASTI KOLMIKANTANEUVOTTELUJA ON KÄYTY?

Kansainvälisen työjärjestö ILO:n perustamisesta ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Suomessa peruskivi muurattiin 1940: Työnantajain keskusliitto, ammattiliitot ja SAK sopivat neuvottelevansa jatkossa työmarkkinoista yhdessä.

Sopimusyhteiskunnan on katsottu syntyneen lopullisesti heti 2. maailmansodan jälkeen. Ensimmäinen tupo eli tulopoliittinen kokonaisratkaisu allekirjoitettiin 1968.

MIKÄ IHMEEN KOLMIKANTA?

Kolme kantaa ovat työntekijäkeskusjärjestöt SAK, STTK ja Akava, työnantajakeskusjärjestöt Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja KT Kuntatyönantajat sekä valtio eli hallitus.

Kolmikantaisesti neuvoteltavaa on työ- ja työsuojelulainsäädäntö sekä ansiosidonnainen eli palkan perustuva sosiaaliturva. Näitä ovat esimerkiksi työttömyysturva ja eläkelainsäädäntö.

KUINKA KOLMIKANTA ON TOIMINUT NYKYHALLITUKSEN AIKANA?

Hallitus on koetellut kolmikantajärjestelmän rajoja muun muassa kikyillä. Kolmikannan asemaan on vaikuttanut myös paikallisen sopimisen lisääntyminen.

Sen sijaan kolmikantainen lainsäädännön valmistelu jatkuu. Vaikka Sipilän hallitus on yrittänyt edistää lakeja ja sopimuksia ilman työmarkkinajärjestöjä, se on päätenyt usein lopulta neuvottelemaan kolmikantaisesti.

KUINKA KOLMIKANTA KÄYTÄNNÖSSÄ TOIMII?

Kolmikantaisesti on tehty työmarkkinoita sitovia kokonaisratkaisuja muun muassa palkoista, työehdoista ja sosiaalipoliittisista toimista. Valtio on tukenut ratkaisuja esimerkiksi verotuksen keinoin. Lait säättää lopullisesti eduskunta.

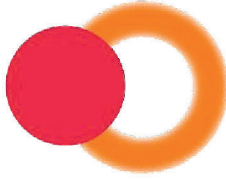
Merkittävä käänne tapahtui kolme vuotta sitten, kun EK jäi pois palkkojen keskitetyistä sopimisista. Se tarkoitti keskitettyjen tulo ratkaisujen aikakauden loppumista toistaiseksi.

Annika Rönni-Sällinen
SAK:n työehto-osaston johtaja
on koulutukseltaan juristi.

KOLMIKANTAA on koeteltu toistuvasti. Joidenkin arvioiden mukaan järjestelmä on jo käytännössä hävinnyt kokonaan. Kolmikannan asema on kuitenkin edelleen vahva, vaikka nykyyhallituksen aikana se on etenkin työlainsäädäntöön ja työttömyysturvaan liittyvien hankkeiden osalta ollut koetuksella.

Toivottavasti tuleva hallitus ymmärtää nykyistä paremmin kolmikannan merkityksen hyvän lainsäädäntövalmistelun, jatkuvuuden ja yhteiskuntarauhan takaajana.

Löydät meidät jatkossa myös Facebookista!

Työttömyyskassa avasi omat Facebook-sivut. Käy tykkäämässä sivuista ja pääset helposti seuraamaan kassan uutisia.

Työttömyyskassan tiedotteita on päässyt lukemaan jo aiemminkin liiton Facebook-sivuilta, mutta halusimme tarjota lisäksi oman palvelun, josta pääsee lukemaan etenkin kassan palveluihin ja työttömyysturvaan liittyviä tiedotteita.

Facebookista löydät meidät nimellä *Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa JHL*. Käythän tykkäämässä uusista sivuistamme!

Facebook-sivut on tarkoitettu työttömyyskassan yleiseen tiedottamiseen ja tietoturvasyistä sen kautta ei voida käsitellä kenenkään henkilökohtaisia asioita. Omien asioiden hoitamiseen käytettävät yhteydenottokanavat säilyvät ennallaan, eli:

- voit ottaa yhteyttä laittamalla viestiä eWertti Nettikassan kautta
- soittamalla työttömyyskassan puhelinpalveluun p. 010 190 300. Henkilökohtaista asiakaspalvelua saat puhelimitse arkipäivisin klo 9.00–14.00.

JHL Työttömyyskassa panostaa tiedottamiseen

Facebook-sivujen ohessa kannattaa yhä seurata myös työttömyyskassan nettisivuja osoitteessa jhl.fi/tyottomyyskassa. Löydät sivuiltamme ajankohtaiset uutiset sekä tärkeät tiedotteet muun muassa mahdollisista häiriöistä palveluissamme sekä aukiolojen muutoksista puhelinpalvelussa. Nettisivuilta löytyy helposti tietoa erilaisista työttömyystilanteista ja lisäksi päivärahan hakuohjeet kunkin yksilölliseen tilanteeseen soveltuena.

Nettisivuilta on helposti luettavissa myös vuosittain ilmestyvä Työttömyysturvan perusopas, tänä vuonna ensimmäistä kertaa myös e-julkaisuna. Opas sisältää kattavasti tietoa eri etuuksista: ansiopäivärahasta, vuorottelukorvauksesta ja liikkuvuusavustuksesta sekä näiden hakuohjeet.

Facebook- ja nettisivujen lisäksi tiedotamme eWertti Nettikassassa. Kirjaututtuasi sisään on etusivulla uutispalsta, jossa on ajankohtaista tietoa esimerkiksi päivärahan hakemisesta ja hakemusten täyttämisestä. Seuraa siis myös eWertin uutisvirtaa!

Käsittelytilanne helposti selville

Työttömyyskassasta kysytään usein, milloin oma hakemus on käsitellyssä. Työttömyyskassan nettisivuilla on näkyvillä kassan ajantasainen käsittelytilanne, mikä helpottaa arvioimaan hakemuksesi käsittelypäivän. Palvelusta näet, missä päivänä saapuneita hakemuksia työttömyyskassassa parhaillaan käsitellään. Sinun on helppo verrata oman hakemuksesi päivämäärää kassassa työn alla olevien hakemusten saapumispäivään.

Jos et tarkkaan muista, milloin hakemuksen toimitit, voit tarkistaa lähetyspäivän eWertti Nettikassasta. Käsittelytilanne on ajantasainen, sillä se vaihtuu noin tunnin välein. Tieto siitä, milloin palvelu on viimeksi päivittynyt, näkyy päivämääränä ja kellonaikana käsittelytilanne-sanan perässä.

Työttömyyskassa toivottaa kaikille rauhaa loppuvuotta!

eWertti Nettikassa on sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta voit lähettää hakemukset ja ilmoitukset työttömyyskassaan itsellesi parhaiten sopivana ajankohtana.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa
Postiosoite: PL 100, 00531 Helsinki
Sähköposti: tkassa@jhl.fi

eMelin Puhelinkassa päivystää kellon ympäri numerossa **010 190 300** ja henkilökohtaisesti maanantai-perjantai klo 9–14. eMelinissä saat ohjeita, voit tehdä kokonaan työttömän jatko-hakemuksen, sekä tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan)

Paras työni

Jukka Seppänen on ehtinyt yli kolmenkymmenen vuoden aikana paiskia VR:llä montaa eri työtä, konepajalta ratapihan kautta junaan. Tällä hetkellä lähiliikenteen konduktöörinä hän tuntee olevansa kaikin puolin ihan ykköshommassa.

teksti ja kuva Saija Heinonen

34

vuotta töissä VR:llä

2

aiempaa työpaikkaa

3

eri paikkakunnalla asunut

58

vuotta olisi konduktööreille sopiva eläkeikä

0-5

kuppia kahvia kuluu päivässä

15

joululahjaa hankintalistalla

0

luettua kirjaa tänä vuonna

3

puhelinnumeroa ulkomuistista

212,20

euroa lompakossa

JUKKA SEPPÄNEN
syntynyt 1963

KOTIPAIKKA
Jokela

AMMATTI
lähiliikenteen konduktööri

TYÖNANTAJA
VR

PERHE
4 lasta

HARRASTUKSET
urheilu monipuolisesti, musiikki

– Hyvä konduktööri on palveluhenkinen. Hänellä on oltava luontaista empatiaa ja auttamiskykyä.

ELÄKEHAKEMUS

TEE SÄHKÖISESTI,
SAAT PÄÄTÖKSEN NOPEAMMIN

UUSI ALKU

AMMATILISELLA
KUNTOUTUKSELLE

MITEN SATOSI
KYPSSYY?

OTA YHTEYTTÄ
ASIAANTUNTIJOHIMME

ELAKETIETOSI.FI

KAIKKI OIKEIN?

TARKISTA
TYÖELÄKEOTTEESI
TIEDOT

LASKE

MILLOIN
VAIHTAA
VAPAALLE

SINULLE ON
POSTIA

AVOINNA
24/7

TIETOA, JOKA RAUHOITTAÄ.

OMAT ELÄKETIETOSI -PALVELU.

Eläkeasiat koskettavat meitä kaikkia. Vaikka ne eivät tuntuisi tärkeiltä tänään, niillä on merkitystä huomenna. Sillä jokaisesta ansaitsemastasi eurosta kertyy eläkettä.

Arvioi eläkkeesi määrää eläkelaskurilla tai hae ammatillista kuntoutusta. Lähetä myös eläkehakemuksesi sujuvasti verkossa.

elaketietosi.fi

AMMATTILIITTOSSA ON
VOIMAA jhl.fi/liity

Pahan kierrettä pysäyttämässä

Nuoria sijoitetaan lastensuojelulaitoksiin muun muassa psyykkisten ja päihdeongelmien takia. Kuinka ohjaajat voivat asettaa heille tarvittavat rajat, kun eivät saa puuttua edes rahankäyttöön?

teksti Hellevi Raita kuvat Suvi Sillanpää

Miten ohjata vaikeahoitoiset lapset käymään koulua, kun kotilomia ei saa peruuttaa eikä taskurahoihin voi puuttua? Tätä ihmettelee keväällä lastenkodista eläkkeelle jäänyt **Riitta Itänen**.

Lintsaaminen koulusta lisääntyi huomattavasti, kun lastenkodissa siirryttiin käytäntöön, jossa puhelinta ei oteta lapsilta yöksi pois. Lapset viihdyttivät itseään kännykällä yötä myöten eivätkä jaksaneet aamulla mennä kouluun.

- He eivät välitä siitä, että tulee huonoja todistuksia. He kysyvät, miksei kadulla muka voi elää, sossuhan maksaa, Itänen sanoo.

Jos lapsi ei siis halua mennä kouluun, hän jää huoneeseensa.

Lastensuojelun tehtävä on ohjata nuoret oikealle polulle. Suuri kysymys kuuluu: millä keinoin?

Lukuisia huomautuksia

Apulaisoikeusasiamies **Maija Sakslinin** määräyksestä on viimeisen vuoden aikana on tarkastettu 16 lastensuojelulaitosta.

Huomautettavaa on riittänyt. Esittelijäneuvos **Tapio Rätty** oikeusasiamiehen toimistosta sanoo, että suurin ongelma on rajoitustoimenpiteitä koskevien päätösten puuttuminen tai puutteellisuus.

Rajoitustoimenpiteitä ovat muun muassa liikkumisvapauden ja yhteydenpidon rajoitukset. Sakslin kertoi *Ylelle* marraskuussa haluavansa, että lastensuojelua kehitetään niin, että rajoitustoimenpiteistä tulee poikkeus.

- Pidän erittäin tärkeänä sitä, että rajoitustoimenpiteitä käytävissä paikoissa olisi ohjelma, jolla vähennettäisiin pakkokeinojen käyttöä, Sakslin sanoi *Ylelle*.

Tarkastuspöytäkirjoissa huomautetaan, että rajoitustoimenpiteitä ei koskaan saa käyttää rangaistuksena. Jos lapsen kotiloma perutaan, oikeusasiamiehen tulkinnan mukaan kyse on sekä liikkumisvapauden että yhteydenpidon rajoittamisesta. Niistä on tehtävä lakiin perustuva päätös. Laitoksia huomautetaan myös esimerkiksi kiellosta poistua laitoksen alueelta.

Pöytäkirjassaan apulaisoikeusasiamies puuttuu myös lasten henkilötarkastuksiin ja -katsastuksiin. Lapsia ei saa riisuttaa. Jos lasta käsketään riisumaan vaatteensa, hänen on saatava suojata kehonsa vähintään isolla pyyhkeellä tai sermillä tai riisuutua erillisessä huoneessa, Tapio Rätty selvittää.

Riitta Itänen kertoo, että nykyään lapset onnistuvat tuomaan huumeita hänen entisen työpaikkansa erityisosastoille eli päihdeyksiköihin. Perusosastoilla huumeita esiintyi jo aikaisemmin, koska kotilomilta palaavia lapsia ei ole koskaan pystytty tarkastamaan perusteellisesti.

Rikosilmoitus koulukodista

Tänä vuonna otsikoihin on noussut Nuorten ystävät -palvelut oy:n Muhoksella ylläpitämä Pohjolakoti, josta apulaisoikeusasiamies teki heinäkuussa poliisille tutkintapyyntö. Sanomalehti *Kalevan* mukaan keskusrikospoliisi selvittää, ovatko koulukodin toiminnassa mukana olleet henkilöt syyllistyneet pahoinpitelyyn, vapaudenriistoon tai virkavelvollisuuden rikkomiseen.

Oikeusasiamiehen toimistosta tutkinnan alla olevia asioita ei ole kommentoitu. Tarkastuspöytäkirjassaan apulaisoikeusasiamies pitää lainvastaisina Pohjolakodin menettelyjä lapsen kiinnittämisessä sekä eristämiseen ryhtymisessä ja toteuttamisessa.

Marraskuussa apulaisoikeusasiamies huomautti perhekotia siitä, että se oli tehnyt rikosilmoituksen tytöstä, joka antoi positiivisen huumesekulan. Apulaisoikeusasiamiehen mukaan rikosilmoitukset eivät voi olla automaattisia, vaan lapsen etua on harkittava kussakin tapauksessa. Tässä tapauksessa rikosilmoitus ei ollut lapsen edun mukainen.

Tarkastuksesta hyvä vuoropuhelu

Viime syksynä apulaisoikeusasiamies tarkasti Helsingin kaupungin ylläpitämän Outamon lastenkodin Lohjalla. Outamon lastenkodin JHL:läinen luottamusmies **Ari Paavola** pitää tarkastusta hyödyllisenä käyntinä, joka johti hyvään vuoropuheluun.

*– Lapset eivät
välitä huonoista
todistuksista. He
kysyvät, miksei
kadulla voi elää,
sossuhan maksaa.*

– Kohtelen näitä lapsia niin kuin toivoisin omaa lastani kohdeltavan.

17 956

0–20-vuotiaista lasta ja nuorta oli sijoitettuna kodin ulkopuolelle 2017. 10 526 näistä oli huostaanotettuna.

Lähde Tilastokeskus

Hän kertoo, että tarkastuksen jälkeen lastenkodissa on hienosäädetty työtä ja perusosastoilla on hieman lisätty henkilöstömitoitusta eli henkilökunnan määrää hoidettavaa kohden. Tarvittavat virkapäätökset tehdään heti.

– Kasvatuksellisia seuraamuksia ei ole. Meillä ei ole mitään sellaista rangaistuksellista. Huolenpito ja itsemääräämisoikeus eivät ole ansiosidonnaisia, vaan ne kuuluvat lapsille.

Paavola huomauttaa edustavansa haastattelussa myös työnantajaa.

Kun rajoitustoimenpiteitä joudutaan tekemään, ne perustuvat Paavolan mukaan lakiin. Hän kuitenkin myöntää, että olemassa olevien keinojen käyttöä opetellaan edelleen.

Vointia parantamalla kouluun

Outamoon saapuva lapsi on tyypillisesti kadotanut arjen hallinnan. Osa oireilee päihteillä, jotkut ovat tehneet rikoksia. Toisilla on sen tyypisiä ihmissuhdevaikeuksia, että he ajautuvat huonoon seuraan. Heillä voi olla psyykkisiä ongelmia, Paavola kuvailee.

– Meidän tehtävä on katsoa, mikä johtuu mistäkin, auttaa nuorta löytämään omat voimavarat ja tukea kasvua ja kehitystä.

Alhainen koulunkäyntiaktiivisuus tai koulua käymättömyys ei Paavolan mukaan ole lasten ensisijainen ongelma, vaan vääriin suuntaan ohjaavat muut asiat nuoren elämässä. Ensisijaisiin ongelmiin pyritään vaikuttamaan yksilöllisen työn kautta.

Ulkoisia motiivintekijöitä voi tietysti keksiä: onnistuneesta koulupäivästä voi vaikka korottaa viikkorahaa kahdella eurolla. Enemmän on kuitenkin kyse siitä, että nuoren kokonaistilannetta parannetaan, jolloin nuoren motivaatio ja ymmärrys asian tärkeydestä lisääntyvät.

– Meidän on pystyttävä vastaamaan lapsen syvimpiin tarpeisiin. Jos siinä onnistutaan, voidaan odottaa koulumotivaatiotakin.

”Minä kuuntelen, he kuuntelevat”

Lastenkodin ohjaajille oma persoona on keskeinen työväline. Työ perustuu luottamukseen. Kaikilla on samat toimintatavat ja päämäärät, mutta kukin tekee työtä omalla tavallaan. Paavolan mukaan nuoret tavoitetaan aitoudella.

– Olen sanonut nuoremmille kollegoille, että minä kuuntelen nuoria, he kuuntelevat minua, minä arvostan heitä, he arvostavat minua. Periaatteet ovat yksinkertaiset ja toimivat oikeasti. Yksi periaate on, että kohtelen näitä lapsia niin kuin toivoisin omaa lastani kohdeltavan, ja suhteet muodostuvat lämpimiksi.

Paavola pitää työtä tuloksellisena. Helsingin kaupungin teettämässä tutkimuksessa kolmannes nuorista sanoi saaneensa merkittävää hyötyä Outamon jaksosta. Monia on pystytty auttamaan, mutta ei aivan kaikkia. Lähes kaikki saavat peruskoulun päättötodistuksen, joko Outamosta tai kotipaikkakunnaltaan.

Lapset yritetään ensisijaisesti saada ymmärtämään, että päihteitä ei kannata edes yrittää tuoda

mukanaan. Asiaan puututaan, jos alkoholin tai huumeiden käyttö on ilmeistä tai siitä on vahva epäily. Paavola huomauttaa, että on äärimmäisen tärkeää toimia ammatillisesti ja luottamusta herättävästi.

– Asiassa on tehty myös poliisiyhteistyötä, mutta kun lähdetään toimenpiteisiin, niiden täytyy olla suhteessa asian vakavuuteen.

Lastenkodin ohjaajilla on suuri valvontavastuu. Paavola on pohtinut, miten lasten oikeudet suhteutuvat hänen työhönsä.

– Meillä on odotus, että tulisi valtakunnallisia ohjeita valvontavastuun ja itsemääräämisoikeuden yhteensovittamisesta. Olemme suuressa juridisessa vastuussa ja kuitenkin lapsilla on merkittävä itsemääräämisoikeus. Näiden kahden välille pitäisi saada tasapaino.

Sijaishuolto on kuntoutustyötä

Varsinais-Suomessa toimiva Perhekuntoutuskeskus Lauste pyörittää toista Suomen kahdesta yksityisestä koulukodista. Yhteensä koulukoteja on seitsemän, viisi niistä valtion omistuksessa. Lausteen kehitysjohtajan **Jussi Ketosen** mielestä lastensuojelulaki määrittää hyvinkin tarkasti, miten pitää toimia.

– En usko, että lastensuojelun virkamiehelle voi enää antaa suurempia valtuuksia puuttua lasten perustuslaillisiin oikeuksiin. Meillä on esimerkiksi eristämiseksi laajemmat oikeudet kuin psykiatrialla.

Se on hänestä huolestuttavaa, koska alalla on hyvin erilaisia toimijoita ja koulutustaustoja.

– On mennyttä maailmaa, että ei pääsisi kotilomalle koska käyttäytyy huonosti.

Lausteella sijaishuolto on kuntoutustyötä. Suuri osa lastensuojelun asiakkaita on myös psykiatrian asiakkaita. Lapsilla on vakavia psyykkisiä ongelmia, traumoja ja päihdeongelmia. Sijaishuollon tehtävä on tarjota heidän tarvitsemaansa kuntoutusta, Ketonen sanoo.

– Meillä tehdään sijoitetun lapsen kanssa laaja-alaisesti töitä. Kuntouttava arki rakennetaan hänelle täällä.

Säännöt selväksi

Peruslähtökohta on, että kaikki tuntevat säännöt ja periaatteet. Yksittäisissä tilanteissa pyritään antamaan keskustelulle aikaa.

– Lapsi ei voi kommentata itseään olemaan käyttämättä päihteitä tai käyttäytymään tietyllä tavalla. Jos lapsen käytös muuttuu heti kun hän astuu lastensuojelulaitoksen ovesta, on kysyttävä mistä se kertoo.

Kun lapsi tulee Lausteen koulukotiin, hänelle tehdään turvallisuus suunnitelma. Lapsen ja hänen perheensä kanssa keskustellaan siitä, millaisissa tilanteissa lapsen ongelmat esiintyvät ja millaista apua hän itse toivoisi.

– Kun lasta pitää rauhoittaa esimerkiksi kiinnipidolla, hänen pitäisi etukäteen tietää missä raja menee. Työntekijän pitää olla koulutettu suorittamaan kiinnipito. Jälkeenpäin tapahtunut käydään läpi lapsen kanssa.

– *Sijaishuollossa lasta kuntouttaa turvallisuuden tunne.*

Saa harjoitella ja epäonnistua

Lausteen työ perustuu kognitiiviseen käyttäytymisterapiaan. Lapset oppivat itsehillintää ja tunteiden hallintaa.

- Meillä saa harjoitella ja epäonnistua. Tällaisessa ympäristössä täytyy antaa lapsille ja perheille tilaa oireilla. Joidenkin lasten käytökseen kuuluu aggressiivisuus ja meidän on se kestävä. Kun on tutkittu, mikä kuntouttaa lasta sijaishuollossa, niin se on turvallisuuden tunne.

Lausteella perheterapeutit tapaavat sijaishuollossa olevien lasten vanhempia säännöllisesti.

- Sijaishuollossa olevan lapsen yksin kuntouttaminen on puolittaista työtä, koska siinä perheympäristössä ongelmat syntyvät tai ilmenevät.

Ketonen sanoo, että vanhakantaiseen ajatteluun törmää yhä. Hoidollisen ja terapeuttisen ajattelun taso vaihtelee. Siksi määrätietoinen kouluttaminen on tärkeää. Myös työntekijöiden on saatava tukea työssään, esimerkiksi työnohjausta.

Suuri haaste on, että tehtäisiin tutkimukseen ja tietoon perustuvaa työtä.

- Nykyään voidaan sanoa, että 30 vuotta sitten työhön liittyi kyseenalaisia toimintatapoja. Mitkä asiat ihmetyttävät 30 vuoden kuluttua? Jo se että tunnustettaisiin, ettei kaikkea vielä tiedetä eikä nähdä, olisi askel eteenpäin. □

Oikeusasiamies tarkastaa

EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIES tarkastaa muun muassa poliisilaitoksia, vankiloita, psykiatrisia sairaaloita ja lastensuojelulaitoksia. Oikeusasiamies nimettiin 2014 YK:n kidutuksen vastaisen yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan mukaisesti kansalliseksi valvontaelimeksi. Tarkastukset on annettu apulaisoikeusasiamies Maija Saksinin tehtäväksi.

SUURIN ONGELMA lastensuojelulaitoksissa ovat puutteelliset päätökset rajoitustoimenpiteistä, sanoo esittelijäneuvos Tapio Rätty. Kaikista rajoitustoimenpiteistä on tehtävä päätös – niin kotiloman peruuttamisesta kuin liikkumisvapauden ja yhteydenpidon rajoittamisesta.

Valituskelpoisia ovat päätökset yhteydenpidon rajoittamisesta, aineiden ja esineiden haltuunotosta, lähetysten luovuttamatta jättämisestä, liikkumisvapauden rajoittamisesta, eristämisestä sekä erityisen huolenpidon järjestämisestä. Sen sijaan päätökset henkilöntarkastuksesta ja -katsastuksesta, omaisuuden ja lähetysten tarkastamisesta ja kiinnipidosta eivät ole valituskelpoisia. Henkilökunnan on autettava lasta valituksen tekemisessä.

LAPSET TEKEVÄT eniten valituksia yhteydenpidon rajoittamisesta.

- Jos hallinto-oikeus kumoaa päätöksen, sillä on merkitystä tulevaisuuden kannalta. Henkilökunta ja laitos voivat nähdä, miten pitää toimia tulevaisuudessa, Rätty sanoo.

PUHELIMEN OTTAMINEN POIS lapselta on yhteydenpidon rajoittamista. Apulaisoikeusasiamies on kuitenkin katsonut, että puhelimen käytölle voidaan määrätä hoidon kannalta tarkoituksenmukaisia sijaishuoltopaikkakohtaisia rajoituksia, kuten puhelimen käytön sallimista vain tietyissä tiloissa ja tietyinä aikoina.

Oikeusasiamiehen tarkastuspöytäkirjat ja ratkaisut voi lukea osoitteessa oikeusasiamies.fi.

ERIKOISTU MONIKULTTUURISUUDEN ASIAANTUNTIJAKSI!

Työskenteletkö monikulttuurisuuden, maahanmuuton tai kansainvälisyyden parissa?

Monikulttuurisuuden asiantuntijan erikoistumiskoulutuksessa syvennyt kulttuurienväliseen viestintään ja kulttuuritietoihin työkäytäntöihin. Opit johtamaan monikulttuurisia työyhteisöjä sekä hyödyntämään monikulttuurisuutta voimavarana. Voit suorittaa 40 opintopisteen monimuoto-opinnot työn ohessa.

➤ LUE LISÄÄ JA HAE 30.11. MENNESSÄ:
Diak.fi/monikulttuurisuus

Diak DIAKONIA-
AMMATTIKORKEAKOULU
DIACONIA
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

 **TURUN
YLIOPISTO**

Pysy kyydissä, päivitä jäsentietosi!

Liiton jäsentietojärjestelmä uudistuu vuoden 2019 aikana. Varmista jo nyt, että jäsentietosi ovat ajan tasalla!

Kirjautu JHL:n jäsenpalveluihin jhl.fi/24h, valitse jäsentiedot kohdasta muokkaa, tee mahdolliset muutokset ja tallenna.

Näin saat varmasti kaiken edunvalvontaan, jäsenetuihin, järjestöllisiin toimiin ja ammattialatoimintaan liittyvät ajankohtaiset viestit.

 JHL
jhl.fi/24h

Mitä muutoksia hallitus esittää työaikalakiin?

Mika Hämäläinen,
lakiasiaien päällikkö

Oikeudelliset asiat
mika.hamalainen@jhl.fi

Hallitus antoi työaikalakiesityksen eduskunnalle syyskuussa. Esitys ehdottaa muun muassa laajennuksia jaksotyön käyttöön ja muutoksia työajoista sopimiseen.

HALLITUS ANTOI TYÖAIKALAKIESITYKSEN eduskunnalle syyskuun lopulla. Tavoitteena on, että työaikalaki vastaisi elinkeinorakenteen ja työn tekemisen tavoissa tapahtuneita muutoksia. Toinen peruste ovat työaikadirektiivistä ja muista kansainvälisistä reunaehdoista johtuvat tarkistukset.

Lain valmistelu aloitettiin kolmikantaisesti ja työryhmä sai mietintönsä valmiiksi kesäkuussa 2017. Mietintö sisälsi useita eriäviä mielipiteitä. Juha Sipilän hallitus jatkoi kuitenkin esityksen valmistelua ilman uutta kolmikantaista käsittelyä. Työaikalainsäädäntö olisi edelleen pakottavaa oikeutta, mutta sallisi laajasti laista poikkeamisen valtakunnallisten työmarkkina osapuolten työ- ja virkaehtosopimuksilla.

Esitys sisältää muun muassa säännökset joustotyöajasta ja työaikapankista. Se ei sisällä laajennuksia paikalliseen sopimiseen, mutta siinä ehdotetaan joustotyöaikamallia, jonka mukaan työntekijällä on mahdollisuus päättää työntuntiansa sijoittelusta ajasta ja paikasta riippumattomassa työssä.

Työntekijä saisi päättää vähintään puolet työaikansa sijoittelusta ja työntekopaikasta. Tällä olisi merkitystä lähinnä asiantuntijatehtävissä. Joustotyöaika

perustuisi kirjalliseen sopimukseen työpäivistä ja viikoittaisen vapaan sijoittamisesta.

TYÖNTEKIJÄN KESKIMÄÄRÄINEN viikottainen työaika voisi olla enintään 40 tuntia neljän kuukauden tasoittumisjakson aikana. Joustotyöaika koskeva sopimusehto voitaisiin irtisanoa päättymään kuluva tasoittumisjaksoa seuraavan jakson lopussa.

Työaikalaisissa ei ole ollut määräyksiä työaikapankista, vaan työaikapankit ovat perustuneet työehtosopimuksiin. Työaikapankilla tarkoitetaan mahdollisuutta säästää ja yhdistää työaika, ansaittuja vapaita tai vapaa-ajaksi muutettuja rahamääräisiä etuuksia.

Esityksen mukaan työaikapankin käyttöönotosta voitaisiin sopia, vaikkei alan työehtosopimuksessa olisi määräyksiä työaikapankista.

Lakiin perustuva työaikapankki olisi siten vaihtoehtoinen, jos työehtosopimuksessa ei ole työaikapankkimääräyksiä. Työaikapankkiin voitaisiin siirtää muun muassa ylittöitä ja säännöllisen työajan työaikasaldoa.

Esitys laajentaisi jaksotyön käyttömahdollisuuksia useammille aloille.

Nykyään jaksotyöaika käytetään yleisesti sairaaloissa ja terveyskeskuksissa sekä hoitolaitoksissa. Uusina aloina olisivat muun muassa yksityiset turvallisuuspalvelut, ensihoito ja pelastustoimi.

JHL JA SAK ovat vastustaneet jaksotyöajan käytön laajentamista työsuojelullisilla perusteilla. Lisääntyvä jaksotyön käyttö johtaa työpäivien epäsäännöllisyyteen, joka on työntekijän terveydelle suurempi riski kuin yleistyöaika. Lisäksi työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen vaikeutuisi. Jaksotyön käyttömahdollisuuden tulisikin olla jatkossakin tarkoin rajattua.

Työaikalain uudistus on tarpeellinen ja pääosin tasapainoinen kokonaisuus. Esitys pohjautuu edelleen työntekijän suojelun periaatteelle.

Jaksotyön käyttöalan laajentaminen ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista. Hyvänä uudistuksena voidaan pitää työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksien lisääntymistä. Joustotyö ja työaikapankin käyttö parantavat työntekijöiden mahdollisuuksia yhteensovittaa työ- ja perhe-elämää.

Uuden työaikalain on tarkoitus tulla voimaan 2020 alussa.

Kysy

Askarruttaako mieltäsi jokin työelämään liittyvä kysymys? Lähetä se osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin.

Lue lisää

Hallituksen esitys eduskunnalle työaikalaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, HE 158/2018.

På svenska

Läs lagkolumnen på www.motiivi.fi fr.o.m. 28.11.

Motiv

HUR BLEV DU AMBULERANDE DAGVÅRDARE?

Jag har skött mina mor- och farföräldrar, och därför blev jag intresserad av vårdaryrket. Jag har alltid gillat barn och unga.

VAD INSPIRERAR DIG I JOBBET?

Att jag får vara med barnen och se hur de utvecklas.

VAD ÄR DU BRA PÅ?

Att vara närvarande med barnen.

Tiffany stal mitt hjärta

text Hellevi Raita foto Linda Varoma

JAG VAR 15 ÅR när jag provade på tiffanyteknik första gången. Jag skulle bara prova, men glaskonsten stal mitt hjärta direkt. Jag tycker så mycket om att pyssla och knåpa. Nu har jag hållit på med det i åtta år i rad.

Jag gick på en kurs på medborgarinstitutet Valkon kansalaisopisto där läraren visade hur man använder glasskäraren, hur man sätter ihop arbetet och hur allt ska göras. Jag går fortfarande på kursen. Där träffar jag folk och kan få hjälp till exempel med att fästa hängkrokarna.

Jag gör glaskonst i huvudsak på kursen, men jag har en slipmaskin hemma och kan jobba där också. Jag kan lätt hålla på och greja i fyra timmar om jag tar fram slipmaskinen på en ledig dag. Jag sysslar med glaskonst varje vecka.

VI HAR FÄRDIGA MÖNSTER som vi använder. Jag numrerar alla bitar innan jag klipper ut dem och börjar rita dem på glaset för en. När jag skurit loss alla bitar slipar jag dem noggrant för att fogarna ska bli så små som möjligt. Sedan lägger jag folie runt kanterna på alla bitar och fäster dem med knappnålar i ett underlag. Därefter penslar jag lödvatten på foliet och löder i tenn med en lödkolv.

Fogen ska bli slät. Det är lite nervöst att löda eftersom hetan kan spräcka glaset om handen skakar till. De färdiga, blanka fogarna färgar jag med patina. Till sist fäster jag hängkrokarna.

JAG HAR GJORT TULPANTAVLOR, amaryllistavlor, änglar, solrosor och sådant. En del har jag gjort till mig själv, en del har jag gett i gåva och ibland har någon köpt någonting. Men det går inte att livnära sig på det här – det är så dyrt att folk inte är beredda att betala för det. När jag gjorde en tulpantavla på 75 bitar räknade jag ut att det tog tio timmar.

Tiffanytekniken är en motvikt till mitt arbete. Det känns bra att se vad jag kan göra med mina egna händer. Det ger en känsla av att jag har lyckats. □

TIINA STENGÅRD
Född 1988

HEMORT
Tessjö, Lovisa

JOBB
Ambulerande
dagvårdare

ARBETSGIVARE
Lovisa stad

HOBBYER
Glaskonst,
handarbete,
pyssel

Motiivi ja JHL toivottavat rauhaa loppuvuotta kaikille!

Seuraava Motiivi-lehti ilmestyy tammikuussa, mutta verkossa Motiivi.fi päivittyy tiheään tahtiin.

JHL-talon aulapalvelut

joulukuun poikkeusaikataulut:

- ke 5.12 klo 8 – 15
- to 6.12. ja pe 7.12. suljettu
- ma 17.12. – to 20.12. klo 8 – 15
- pe 21.12. klo 8 – 12
- ma 24.12. – ma 31.12. suljettu

tammikuun 2019 poikkeusaikataulut:

- ti 1.1. suljettu
- ke 2.1. – pe 4.1. ja ma 7.1. – ke 9.1. klo 8 – 15

JHL:n vaihde

joulukuun poikkeusaikataulut:

- to 6.12. ja pe 7.12. suljettu
- pe 21.12. klo 9 – 12
- ma 24.12. – ma 31.12. suljettu

tammikuun 2019 poikkeusaikataulut:

- ti 1.1. suljettu

JHL-opistolla ei ole toimintaa ajalla:

- 14.12.2018 – 13.1.2019

Jäsenpalvelun eikä maksu- ja järjestelmä-

palvelujen päivystystä ole perjantaisin:

- 7.12., 28.12.2018 ja 4.1.2019

Jäsenpalvelun puhelinpalvelu

010 7703 430 toimii kello 9.00 – 15.00

ajalla:

- 27.12.2018 sekä 2.1. – 3.1.2019

Työttömyyskassan puhelinpalvelu

010 190 300 toimii maanantaista

perjantaihin kello 9.00 – 14.00

joulun- ja uudenvuodenpyhiä lukuun

ottamatta

Aluetoimistojen työsuhdeneuvontaa eikä sopimuspuolen tukipäivystystä ole ajalla:

- 7.12.2018
- 24.12. – 31.12.2018
- 1.1.2019

Antti Tuuri

IKITIE

Huomenna kaikki on paremmin
KANTAESITYS 23.1.2019

Veikko Nuutinen

PASI WAS HERE

Rosoinen aikamatka 80-luvulle ja lapsuusmuistoihin
ENSI-ILTA 16.1.2019

David Rogers

PUHALLUS

Tyylikäs huijarikomedia, kevät myynnissä!

Motiivilehti.fi uudistuu ensi vuonna

VUOSI 2019 tuo muutoksia myös Motiivilehteen. Ensi vuoden aikana kehitämme verkkolehteämme nykyisestään ja uudistamme motiivilehti.fi-sivuston kokonaan. Uudistettu sivusto aukeaa kevään aikana, kerromme aikataulusta tarkemmin alkuvuoden aikana.

Printtilehden ilmestymismäärät vähenevät ensi vuonna nykyisestä - saat siis painetun lehden ensi vuonna kahdeksan kertaa postilaatikkoosi. Sisältöjen määrä ei silti vähene, vaan teemme yhä enemmän juttuja ja videoita verkkoon. Kannattaa siis seurata Motiivin omaa verkkolehteä osoitteessa motiivilehti.fi. Uusista sisällöistämme kerromme myös JHL:n somessa, erityisesti Motiivin omalla Facebook-kanavalla.

Ensi vuonna vaihdamme myös Motiivin kansipaperia. Muutoksen ansiosta pystymme takaamaan paremmin kansikuvien laadun.

Uusi kansipaperi on valmistettu Suomessa ja se voidaan kierrättää paperinkeräyksessä. Motiivilla on jatkossakin Joutsenmerkki.

*Tavoite on saavutettu!
Uudet koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan sekä perhepäivähoitajan tutkintanimikkeet on hyväksytty.*

Työttömyyskassa Facebookissa

FB-sivu on tarkoitettu kaikille jäsenille ja niitä seuraamalla saat nopeasti ja helposti omaan uutisvirtaasi tiedot mm. tulevista lakimuutoksista ja kassan palveluista. Käy tykkäämässä Facebookissa: *Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa*

Valmentaudu eläkkeelle

TSL:n järjestämä kurssi tukee siirtymistä uuteen elämäntapaan. Tarjolla on tietoa myös työeläketurvasta ja eläkeuudistuksesta. Kurssi sopii sekä pian eläkkeelle siirtyville että vielä yli 10 vuotta työssä jatkaville. Lisätietoa: tsl.fi/oppimaan/kurssikalenteri

Luottamustuntivahvistustyökalu

Työelämä 2020 -hanke on lanseerannut yhdessä Työturvallisuuskeskuksen kanssa työpaikoille tarkoitettun Luottamustunti -verkkotyökalun, jonka avulla on mahdollista tutkailla ja edistää tiimin keskinäistä luottamusta. luottamustunti.fi

KYSY IHMEESSÄ

Mistä edullinen vuokra-asunto?

JHL ON MUKANA kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tuotannossa. Onko liiton jäsenillä etuoikeus tai ainakin mahdollisuus saada vuokratki JHL:n rahoittamasta kohteesta?

VASTAUS: JHL on sijoittanut noin neljä miljoonaa euroa Taaleri Vuokratki Ky -rahastoon. Rahasto hankkii kohtuuhintaisia vuokratiloja ja tarvittaessa rakennuttaa talot itse. Rahaston tavoitteena on hankkia lähivuosina noin 20-30 vuokratiloja eri puolille maata kasvukeskuksiin.

Ensimmäinen kohde valmistui viime kesänä Ouluun ja seuraavat valmistuvat ensi vuonna Jyväskylään ja Järvenpäähän. Nämä kolme ovat niin sanottuja kovan rahan taloja, joiden vuokrataso on noin 20 prosenttia edullisempi kuin muuten saman alueen vapaarahoitteisten asuntojen.

Lisäksi rahastolla on esisopimus tuetusta Ara-kohteesta Keravalle ja neuvotteluissa neljä vastaavaa kohdetta Helsingin, Espoon, Vantaan ja Tampereelle. Niiden vuokra määräytyy korkotukilain ja aravarajotuslain perusteella, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että vuokranmääritykseen sovelletaan omakustannusperiaatetta.

Taaleri Vuokratodin sijoittajaneuvosto on linjannut asukasvalinnalle seuraavat kriteerit: vuokralaisella tulee olla vakituinen työ- tai opiskelupaikka ja moitteeton luottohistoria. Kahta tasaveroista hakijaa vertailtaessa liittöjäsenyys katsotaan eduksi.

Varsinainen asuntojen vuokraus on annettu Realia Asuntovuokrauksen tehtäväksi. Kannattaa siis seurata kohteiden valmistumista kyseisillä paikkakunnilla ja täyttää Realian sähköinen asuntihakemus ajoissa.

Kysy ihmeessä

Lähetä kysymyksesi Motiivi-lehdelle osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin aihepiirin asiantuntijalle ja kerromme ratkaisut tällä palstalla.

Privatisering hotar stödtjänster i vården

Strejken och budgeten debatterades på representantskapets höstmöte.

text och foto Hellevi Raita

Kosthållning, tvättertjänster och diagnostik såsom laboratorietjänsterna och den diagnostiska utbildningen kommer inte längre att räknas som stödtjänster i vården om vårdreformen godkänns i riksdagen. De kommer att upphandlas, säger riksdagsledamoten **Krista Kiuru** (SDP), som kallades till ledamot i JHL:s representantskap på representantskapsmötet i Vanda.

- Regeringen har för avsikt att flytta en stor del av social- och hälsovårdstjänsterna ut på marknaden och till den här delen hotar det våra traditionella branscher. Frågan är vilken roll stödtjänsterna har och hur mycket av stödtjänsterna som rinner ut på marknaden, säger Kiuru till Motiivi.

Privatiseringshotet berör tiotusentals JHL-medlemmar.

Får sälja bara lite till eget bolag

Städning, arkivering och fastighetservice räknas fortfarande som stödtjänster i regeringens förslag till landskapslagar. Det gäller också it-system och upprätthållande av it-system, men inte alla ICT-tjänster. De här tjänsterna kan landskapen producera som egen verksamhet för vårdcentraler som de driver själva, som alltså inte är bolagiserade.

Landskapet kan inte sälja stödtjänster för mer än motsvarande fem procent av omsättningen på stödtjänsterna eller för högst 500 000 euro till bolag som fungerar på marknaden, enligt förslaget till valfrihetslag. Det gäller också bolagiserade vårdcentraler som ägs av landskapen. Den andelen och summan är alltför liten, säger Kiuru. Hon tycker att andelen borde höjas till 20 procent.

Kommuner och landskap får inte äga stödtjänstebolag tillsammans. Det innebär en uppsjälkning av storkök som producerar mat för till exempel daghem och äldreomsorgen eftersom daghem och skolor förblir kommunal verksamhet medan landskapen tar över äldreomsorgen.

Ifall vårdreformen inte godkänns i riksdagen under den här valperioden hoppas Kiuru att

nästa regering ska fortsätta med vårdreformen ur den utgångspunkten att det offentliga ska ha det huvudsakliga ansvaret för serviceproduktionen.

Lyckad strejk

Representantskapet var nöjt med höstens stridsåtgärder och utgången i konflikten om uppsägningsgrunderna. Flera ledamöter glädde sig över att JHL tog till kraftåtgärder. **Jari Kivimäki** från Seinäjoki hälsade att strejken lyckades väl i Österbotten.

- Nu är det viktigt att vi upprätthåller vår strejkbereidskap. Från regeringens sida behöver vi arbetsro, inte tvistefrågor som avlöser varandra, sade Kivimäki.

Styresleledamoten **Mikaela Luoma** från Pargas och representantskapsledamoten **Maria Holmstedt-Lehtinen** från Jakobstad sade till Motiivi att strejken lyckats bra också i deras städer. Men strejkbereidskapen måste stärkas ytterligare, konstaterade Holmstedt-Lehtinen och **Johan Berts** från Malax.

- Folk var taggade och de var med, men vi hade inte bereidskap att kalla in tillräckligt med strejkvakter. Vi ska uppdatera strejkbereidskapen på nästa möte, säger Holmstedt-Lehtinen.

Strejken hann inte nå Malax, men också där var folk med på noterna, säger Berts.

Medlemmarnas roll avgörande

JHL:s branschchef **Håkan Ekström** sade till Motiivi att JHL nådde sitt mål, som var att påverka innehållet i och motiveringarna till regeringens lagförslag och åstadkomma ett trepartssamarbete. Han sade att medlemmarnas roll var helt avgörande för slutresultatet. Utan medlemmarnas stöd finns det ingen möjlighet att utöva påtryckning.

- Jag vill tacka medlemmarna. Det var många som ställde upp genom övertidsförbud, skiftbytesförbud och genom att gå in för direkta strejktioner. Både våra aktiva JHL-medlemmar som fungerar som förhandlare på lokal nivå och som

KRISTA KIURU varnar för omfattande privatisering av stödtjänsterna inom vården.

MARIA HOLMSTEDT-LEHTINEN

(t.v.), Johan Berts och Anna-Lena Aspegren-Törnroos tyckte det var nyttigt att bli uppdaterade på representantskapsmötet.

leder föreningarna, och våra vanliga medlemmar ska har ett stort tack.

Budgeten balanseras

Representantskapet godkände budgeten för nästa år som går på 34,5 miljoner euro. Det budgeterade underskottet är 6,6 miljoner euro, vilket ska täckas med avkastning från placeringsverksamheten.

JHL:s mål är att förbundets underskott minskar från början av nästa år med två miljoner euro per år. Förbundet har inlett balanseringen av ekonomin redan år 2015.

Förbundet söker besparingar inom hela verksamheten. Sammanslagningen av verksamhetsstället i Kajana och regionkontoret i Uleåborg och nedskärningarna i utbildningen, yrkesverksamheten och semesterverksamheten väckte ändå kritik. Medlemsavgiften förblir oförändrad.

JHL fokuserar nästa år på att rekrytera medlemmar och organisering, att trygga medlemmarnas arbetsförhållanden och ställning på arbetsmarknaden samt att utveckla sina tjänster. □

FRAMTIDSKURS för alla medlemmar 26–27.1.2019

Kom med på JHL:s fackliga framtidskurs och lär dig om medlemsvärvning och hur en organiserad förening ser ut! Vi får också höra om förebyggande av arbetsplatsolyckor och om vad som gäller för visstidsanställningar. Kursen ordnas i Tammerfors. Anmäl dig senast 17.12.2018.

MEDLEMSAVGIFTER

1,38%

AV SIN BRUTTOINKOMST

betalar medlemmarna i medlemsavgift till JHL och arbetslöshetskassan. Avgifterna täcker inte förbundets utgifter.

34,6

MILJONER EURO

uppskattas medlemsavgifterna inbringa nästa år. Av den summan återbärs 6,9 miljoner euro till medlemsföreningarnas verksamhet.

Hiljainen suomalainen

Luin Kari Hotakaisen kirjan Kimi Räikkösestä. Niin on lukenut moni muukin, sillä myyntiluvut ovat ylittäneet hurjimmatkin odotukset. Myös ulkomailla kirja kiinnostaa, eikä ihme. Kimihän on Jäämies, vähäpuheisuutensa ja ilmeettömyytensä ansiosta liki myyttinen hahmo.

Hotakainen sopii erinomaisesti Kimin elämän kirjuriksi. Hänenkin tuotannossaan esiintyy riittämiin puhumattomia miehiä, eikä kirjailija itsekään uransa alussa ollut saada sanaa suustaan.

Yhdistelmä on kutkuttava, ja nautin kyllä tarinasta. Kimistä piirtyvä kuva vastaa odotuksia. Formulapiirien koodistosta poikkeava käytös saa jopa tuntemaan merkittävää kansallista ylpeyttä. Suomalainen ei ehkä ole sulava supliikissaan, mutta toisaalta suomalainen tekee mitä haluaa.

Suomalainen ei pokkuroi. Suomalainen ei puhu, jos puhuttavaa ei ole. Hyvä Suomi!

Suhtautumiseni suomalaisuuteen liitettiin kansallisiin ominaisuuksiin on kaikkea muuta kuin johdonmukaista. Maailmalla liikuskellessani olen itsekin pitänyt hauskaa kansallisilla stereotyyppioilla. Esimerkiksi saksalaisten käsitys suomalaisesta käytöksestä tuntuu olevan peräisin pitkälti Aki Kaurismäen elokuvista, ja siellä asuessani heitin mielelläni bensaa liekkeihin. Kyllä, kaksi suomalaista voi hyvin mennä yhdessä oluelle ja olla sanomatta toisilleen sanaakaan. Koska jutut tuntuivat naurattavan, kerroin niitä lisää.

Kotimaassa samanlaiset puheet huvittavat minua vähemmän. En tunnista elämäkokemuksestani sitä mykkää, epäkohteliasta ja työkeää kansakuntaa, jollaiseksi itsemme edelleen kuvittelemme.

Suomalaiset eivät kuulemma tervehti toisiaan kotitalonsa rappukäytävässä. Ei pidä paikkaansa. Suomalaiset eivät avaa ovea liikuntaesteiselle. Ei pidä paikkaansa. Suomalaisissa ravintoloissa suhtaudutaan vihamielisesti lapsiasiakkaisiin. Ei pidä paikkaansa. Poikkeuksia toki sattuu, mutta ne ovat poikkeuksia, eivät kulttuurin koko kuva.

On totta, ettei tunnelma aamuisissa joukkoliikennevälineissä ole Helsingissä puhelias. Ei se ole sitä myöskään Tukholmassa, Berliinissä, New Yorkissa tai Tokiossa.

Kaikkialla ihmiset elävät arkeaan. Kaikkialla on välillä maanantai ja marraskuu. Kerromme itsellemme tarinaa surkeasta luonteestamme ja sietämättömästä ilmastostamme aivan kuin muualla paistaisi aina aurinko ja ihmiset olisivat toisilleen pohjattoman ystävällisiä. Tämä ei ikävä kyllä ole yhtä harmitonta kuin ulkomaisille valehtelu, koska masennumme turhaan omista puheistamme.

Älkäämme siis katsoko Kimiä ja kuvitelko näkevämme totuutta suomalaisesta miehestä. Näemme ainoastaan Kimi Räikkösen, poikkeuslahjakkuutensa ansiosta Espoon lähiöstä aivan ihmeelliseen ympäristöön ajautuneen yksittäistapauksen. Kimi voi olla hiljainen, mutta tämä kansa ei ole. Päinvastoin, sehän höpöttelee ihan mitä sattuu. □

Juha Itkonen

on neljän lapsen isä sekä kirjailija, joka on kirjoittanut useita menestysteoksia ja ollut ehdolla Finlandia-palkinnon saajaksi.

KUVA Wilma Hurskainen

– Älkäämme katsoko Kimiä ja kuvitelko näkevämme totuutta suomalaisesta miehestä. Näemme ainoastaan Kimi Räikkösen.

Jäsenetuna henkivakuutus

MAKSAA VAIN UIMAREISSUN KUUSSA

Tee pieni päätös, jolla voi olla valtava merkitys. Henkivakuutus auttaa säilyttämään perheesi nykyisen elintason, jos toinen jää yksin pitämään huolta kaikesta. Järjestöjäsenenä saat Ifistä vakuutuksen jo muutamalla eurolla kuussa. Aloita katsomalla oma hintasi nyt heti.

henkivakuutuskuntoon.fi

*Suomen edullisimman henkivakuutuksen (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEn hintavertailu 09/2016) järjestöjäsenille myöntää Suomen vanhin henkivakuutusyhtiö, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva.

*Tutkitusti
SUOMEN
EDULLISIN**

010 19 19 19

Elä täysillä – Turva turvaa

Huviajelu, siirtyminen paikasta toiseen, työmatka, kyläily. Kauppareissu, road trip, treenit ja viikonloppuretki. Matka taittuu ja moni asia hoituu autolla. Tien päällä myös sattuu ja tapahtuu, ja silloin on hyvä olla Turvassa.

Turvan autovakuutukset ovat turvanasi joka mutkassa.
Lue lisää osoitteesta turva.fi ja anna tien kutsua.